

Glasgow
University Library

David Murray Collection
1925

M648-f.15

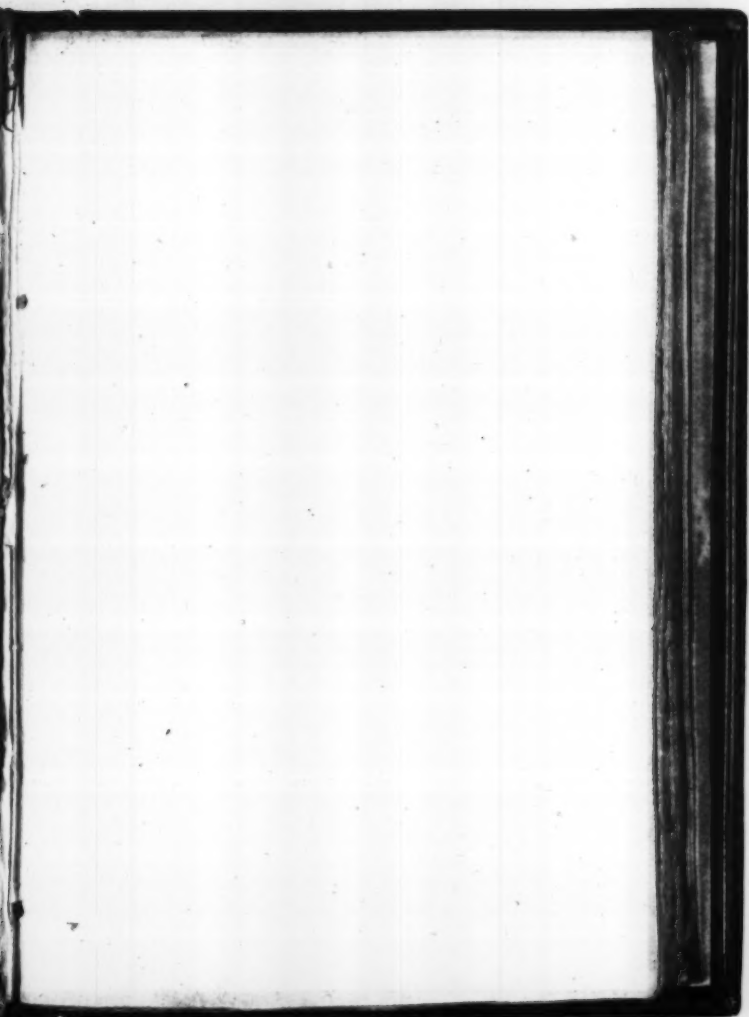
Glasgow
University Library

David Murray Collection
1925

M648-f.15

62

L
S
Erg
Jan

CATECHISMVS

LATINO CARMINE REDDITVS

ET IN LIBROS QVATVOR DIGESTVS

Patricij Adamsoni Scoti poetæ elegantissimi
operæ, atque industria. Ad illusterrimum

& summæ spei principem. Iacobum
Sextum Scotorum

Regem Serenissimum. &c.

GIACOBI LAVSONII

CARMEN.

SOL & Adamsonus perfundunt luce corusca

æquior, rellurem, sidereamque polum,

Ignita Phœbus perlustrans lampade terras,

Vmbraz corporibus pellit at ille animis.

Ergo mare & tellus, & quas tenet igneus orbis

Cælestes animæ, & summa summa poli.

Iam gaudete nouum vobis lucescere solem

Quodque duos soles quos ferat orbis habet.

EDINBURGI
EXCVDEBAT ROBERTVS

LEKPREVIK

ANNO DQ. M. D. LXXXI.

CVM PRIVILEGIO REGALI.

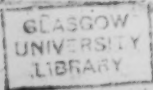
ROBERTI PONTANI LAMBE
IN CATECHISMVM.

Iuuentis facile esse serunt superaddere, rerum
Fundamenta semel iacta labore sequi.
Vtilis illa tamen sæpe est industria, notum
præsertim splendor si nouus ornat opus.
Ecce Catechisis primus quam prodidit auctor
Caluinus sacro magnus in eloquio.
Hanc methodum ante alias, veræ pietatis amanti
Concio Christi adum publica, iure probat.
Hinc varijs variè visum est traducere, græcè
Hebraicè, linguis innumerisque alijs.
Hoc ex parte etiam tētarunt carmine fratres,
Atque ego perfecte iam prope finieram.
Vidit PATRICIVS cum Constantinus, opella
Admouitque manum noster ADAMSONIVS.
Omnia qui melius percurrrens, penè retexit
Non inuita dedit cui mea musa locum.
Quicquid id est cperæ, docilis pietate iuuentus,
Et nos, & studijs dedicat ille tuis.

De eodem.

Cuncti olim vates Scotto cessere poetæ,
Scotia nunc palmam præcipit ipsa sibi.

*Libet
W. R. O. W.*

SCATECHISMI LIBER PRIMVS

DE FIDE LATINO CARMINIBVS

redditi Patricio Adamsono Scoto

Poeta elegantissimo Au-

ctore. (¶¶¶)

¶(*)¶

Dominicae sunt 58. Lectiones 79.

captum. Aprilis ultimo

1641.

DOMINICA PRIMA.

MINISTER.

QVÆ vitæ humanæ prima est, ac vltima meta.

PVER.

Nosse deū. M. cur nosse deū? P. quia cōditor ipse est.

Humani generis, nosque hūc pater optimus alma

Luce frui voluit, sese vt fontemque, caputque,

Et vitæ auctorem digno obseruemus honore.

M. Quanam ergo fiunt homines ratione beati?

P. Si Dominum agnoscant, eius si gloria pectus

Occuper, ac toto vitæ resplendeat vsu.

M. Cur quælo hic vitæ statuis momenta beata?

P. Nanque his sublati brutis animantibus esset

Sors hominis miseranda magis. M. Qui nominis ergo

Ignarus viuit, nil deploratius illo

Esse potest. P. Equidem vt dicis certissima res est

A. i.

LIBER PRIMVS

M. Quenam cognitio vere est germana tonantis

P. Quum sic nouerimus diuinum numen, vt illi
Sedulo prestemus qualem debemus honorem.

M. Quenam recta via est venerandi numinis, atque

Quas habeat partes edissere, & ordine perge.

P. Prima est, vt soli fiducia nostra tonanti

Incubet: vt recto legis sub tramite, quisque

Dirigat hoc vitæ stadium. Pars altera: rebus

Supperias petere afflictis, dominique potentis

Temporibus dubijs, certam implorare salutem.

Tertia: postremo vt non solum pectore ab imo

Nouerimus, fontem a domino manare perennem

Totius sine fine boni, Confessio laudis

Accedat: Studiumque almi testetur olympi.

DOMINICA. II.

M. **M**Aste esto: verû mēbra vt per singula porro
progrediar, tu quod prius est puer ordine

P. Nimirum, vt soli fiducia nostra tonanti (pande

Incubet. M. Id quanam fieri ratione putandum est

P. Sese quum bonitas, & celsa potentia nobis

Insinuant, summeque bonum, summeque potentem

Nouimus. M. An nil præterea nouisse necesse est?

P. Plane inquit. Nec enim caussa est cur maximus ille

Ferret opem generi impuro, mundoque rebeli

Explorata dei bonitas foret: Amplius ergo

poscimus

DE FIDE.

Poscimus, vt quisq; hoc persuasum mente reponat
Securum, acceptumque deo, qui munia patris
Impleat, exitioque velit seruare fideles.

A. Quoniam id constabit? P. Sacri me oracula verbi
Erudiunt, læli pacatas numinis iras

Innocuis nati meritis, patremque benignum
Constitui, & pleno bonitatem effundere cornu.

M. Ergo deo niti qui vult, addicere Christo
Se debet, patremque in caro agnoscere nato.

P. Omnino. M. Verum quæ summa est cognitionis,
Illa dei in Christo, paucis complectere, amabo.

P. Symbolum apostolicū est, ab eorū nomine dictū
Christiculis, puris scripturæ e fontibus haustum,
Articulos fidei amplectens, hæc formula nobis
Expediet, quæcunque pios sperare necesse est.

M. Quin edis nostræ paucis quæ est summa salutis.

✠ Symbolum Apostolorum, seu
articuli fidei.

P. **I**N summū confido deum patrem omnipotentē
Auctore Cœli, & terræ. Christū que in Iesum
Vnigenam illius sobolem, dominumque piorum.
Qui sacro conceptus erat spiramine, natus
Virginis ex vtero Mariæ. Tormenta Pilato
Iudice perpeſſus, crucifixus, mortuus, atque
Clauſus humo, tristes Erebi diſcendit ad vmbraſ
Luce reſurrexit terna rediuiuus, ad alci

A. iij.

LIBER PRIMVS

Testa poli ascendit victor: dextræque parentis
Assidet, in Cælo, & terra cui cuncta potestas,
Inde olim adueniet cunctos vt iudicet, & qui
Viuent, & quotquot tam longa absorbuit ætas.

Confido in sacrum flamen, sparsumq; fidelem.
In terris cætum credo, & communia dona
Sanctorum, gratisque illis peccata remitti:
Exspecturam putri de puluere carnem
Spero, ac in cælis vitam sine fine beatam.

DOMINICA. III.

M. **V**T lucē admoueas rebus quot formula partes
Ista capit? P. Bis tota duas, quas ordine texā.
Prima deum patrem spectat, pars altera Iesum
Christum solum ejus natum, nostræque salutis
Historiam pauco contentam carmine claudit..
Tertia de sacro tractat spiramine: Quarta
dona dei in cætum censet, quæ ecclesia dicta est.

M. Cum tribus es patris, nati, & spiraminis vsus,
Nominibus, quum vere vnus simplexque deus sit?

P. Sunt in natura Iehouæ tria perpendenda.
Nanque pater rerum est auctor, cui fabrica tota
Esse suum debet, patris sapientia natus
Expers principi: iis atque potentia patris
Spiritus ille facit, molem qui temperat orbis
Cuncta sequens, in se constans plenissimus vno.

M. Ergo

DE FIDE.

Ergo dei vis in natura simplici, & vna,
 Personas tres esse, nec vnā diuidi ab illa
 Naturam triado, ac vnum consistere terno.
 Hoc ipsum. M. Primam formę cōplectere partem? 7
 In summū confido Deum patrem omnipotentem
 Auctorem Cēli & terrę. M. Cur nomine patris
 Appellat? P. christi haud dubie intuitu, ac ratione:
 Ille dei verbum eternum, ac ante omnia mundi
 Secula progenitum, soboles suprema tonantis
 Paruit in carne hac nostra, generique salutem
 Attulit humano. Deus hinc ter maximus ille
 Si seruatoris pater est, nostrum esse necesse est.
 Quid vult omnipotens? P. non quod sine fine po-
 Deliteat cēlis, sed quę moderamine iusto (testas
 Temperet hūc orbē, vt nutū tremefacta sequātur
 Æquoraquē, & terrę, & conuexi pondus olympi
 Ergo id vis, Deus ille potens non otia secum
 Pigra colit, Sed mandi huius moderatur habenas
 Imperio, totumque regit liberrimus axom.
 P. Vera istæc.

DOMINICA. IIII.

M. Sed cur Cēli, terręque parentem,
 Auctoremque vocas? P. namq; hoc se gloria patris
 Insinuat pīcto, Tanta id mylteria nō iter
 Sensus hebet, languetq; animus, nisi fabrica mūdi
 Exprimeret, tanq; in speculo, quod scire nēsse

A. iij.

(est.

LIBER PRIMVS

M. Quid cælo, & terra includis. num cuncta creata

P. Cuncta equidẽ. Namq; aut terrena mole grauatur

Omnia, vel liquidum sese super æthera tollunt.

M. Cur solum auctore vocitas, moderaminis exper

Num sedet, aut mundi fessas abiecit habenas?

P. Absit. nanque istæ se semper lege sequuntur

Continua, Nam quod primi sub tempora mundi

Tinxit opus, dextra stabili, curaue tuerur

perpetuas: Nec enim mundi subsistere moles

Momento posset, ni vires maximus auctor

Sufficeret: Deus ille idem seruatque, regitque,

Imperio, & bonitate orbem, qui condidit: illi

Naturæ obsequitur studium, pluuiæque monenti

Dant gemitus, seruet Cælum, stridentq; procellis

Aequora, mox venti ponunt, Ieiunia campos

Dira premunt, fruges tellus secunda ministrat.

Et modo dat vegeto validas in corpore vires:

Mox ergo virtus sublapsa in pectore languet.

Quid multis? Cernis ne auctori vt fabrica tota,

Militer, ac domino supplex obtemperet vni.

M. An vero inferni cætus, & fontica turba

Imperium agnoscunt? P. Quamuis spiramine sacro

Abstinet impurus, duris tamen ora lupatis

Iniecit, vt sine se nihil vnquam auctore capessant,

Consilij, factiue: sed & nolentibus illis

Inperat, arcani flectens moderamine frangi,

Quorū hæc scire iuuat? P. magni solaminis instar;

O infortunatum

impu
ros.

111

Quorū
Lum.

DE FIDE.

O infortunatum hominem, si cæca libido
Satanæ abriperet! nusquam secunda quietem
Mens caperet: Verum duris religata cathenis,
Nil audet sine permissu, imperioque tonantis,
Cui sumus addicti, inque clientelamq; fide nque;
Hæc res solatur miseros, placidamque quietem
Impertit sanctorum animis, & gaudia nutrit.

DOMINICA V.

M QVæ pars cōtinuo sequitur? p. Christūq; in Iesū,
Vnigenā patris. m. Quid quæso vult sibi pars.

P. Nimirum natum patris peperisse salutem (hæc

Humano generi, quaque id ratione peractum est.

M. At peregrinum illud quid vult sibi nomen Iesus?

P. Sotera appellant græci, nos voce latina,

Paupertas linguæ prohibet, sed latius illum

Servatorem appellamus; Quod nominis illi

Angelus imposuit, domini præcepta sequutus,

M. Hiccinē momēti est aliquid? vel maxima certe

Causa subest; nec enim nati nos nomine ludit

Omnipotens, voluitque illud veræ esse salutis

Indicium, nomen quod sese auctore recepit.

M. Quid Christi nomē? p. Totū in se amplectitur ejus.

Officium, nimirum a caro vñctum esse parente,

In munus regale, sacerdotale, prophetæ.

M. Quinam id novisti? p. Sacri me oracula verbi

Erudiunt

LIBER PRIMVS

Erudiunt, tres esse illos, quibus vnctio quondam.
Competeret, christus quorū omnia munia cōplet.
M. Sed quale hoc chrismi est? **P.** Non quod sub fēdere
Patribus antiquo fuerat, sed gratia pleno (quondā
Diffusa in Christum cornu, a spiramine sacro.
M. Quid? quale est regnū? **P.** Nō his terrestribus vlla
Ex parte affine est: verboque & flamine sacro
Constat, iustitię studium, & noua gaudia vitę
Continet eternę, cęli quę in sede reposta est.
M. Quale sacerdotis munus? **P.** Se sistere coram
Patre hominum causa, nobis vt reddere possit
Propitiū. Quid? quod Christus ipse est victima quę
conciliet, caro a se ipso oblata parenti? (nos
M. Cur vatem appellas? **P.** Nobis quia cęlitus ipse.
Legatus patris accessit, mentemque parentis
Integram exposuit mundo, finemque prophetis
Attulit, atque sibi monet auscultatier vni.

DOMINICA, VI.

M. Vidnā istę ad nos? **P.** Christus sua dona fidei
Largitor populo, quęq; ipse a patre recepit.
Participes sua membra facit. **M.** Quin planius ista?
P. Ille sacro affatim perfusus pneumate, nobis
Impertit quantum satis est, dotesq; ministrat.
Cuiusque suas, illo solum de fonte petenda est.
Viua salus, & quę sunt spiritualia dona.

M. com

DE FIDE.

M. Commoda que regno tribuis? **P.** mens libera sese
Institit addicit studio, & virtute supremi
Falsa dei, Saranæ astum carnisque rebelles
Illecebras, mundique huius blandimina vincit,
Terribiles animi pestes, metuendaque monstra.

M. Pare sacerdoti vires. **P.** Cum nomine nostro
Se mediatorem prebet, patremque benignum
Conciliat, certe ad Dominum tutissima nobis
Facta via est, ut quisquè illum spe plenus adire
possit, seque ipsum, que est casta oblatio, patri
Immolet, ac sua cuncta eius consecret honori.

M. Restat quid nobis prosit Christum esse prophetam.

P. Pastoris Christum, & doctoris munere fungi
cum dico, id sequitur: Cælestis dogmata verbi
Sub ferula discenda eius, tantique magistri,
Discipulos, semper caput ad celestia rectum
Tollere, nec vani curis torpescere mundi.

M. num recte assumo? Christi tria munera nomen
continet, illa parens proli concessit amata,
Ut caput in proprios dona hec diffunderet artus.

P. Perspicue.

DE DOMINICA VII.

M. Ed cur dicis Christum esse parentis
S Unigenam, qui nos natoꝝ nomine censeat?

P. Non id nature est munus, nam nascimur iræ,
Progenies, sed nos patris clementia adoptat

Gravite

LIBER PRIMVS

- Gratuito in natos. Christus sibi vendicat illud,
Naturæ proprium, ex patris substantia, ac ex patris
Principij genitus, proles vere vna parentis.
M. Virne hoc naturæ solius iure in Iesum
Competere, ac nobis eius si nris quia membra?
P. Omnia: & quoniam nos hoc dignatur honore,
E multis primo prognatus fratribus esse
Dicitur, a paulo verbi præcone si Ieli,
I. Cur dominum appellas nostrum? P. Terrequi; polique
Imperium a patre obtinuit, rebusque creatis
Præsidet, angelicas mentes, humanaque corda
Dirigit, & totum naturæ temperat axem.
I. Quid sequitur? P. Quo pacto vinctus spiramine
Seruator nobis fuerit, sumptaque figura (natus
Serui, opus exegit nostræ sub carne salutis.
I. Quidnam illud sacro conceptum ex flamine, natum
Intacta ex Maria? P. Certe, genitricis in aluo
Formatum, natura humana ex Virgine sumpta,
Davidis ut migni nobis de semine Christus
Esset sanctorum ut pudent oracula, yatum.
I. Nullæ hic sunt sponsi partes; misteria tanta
Sacrum obijt flamen. M. sed quid vestimine nostræ
Carnis opus? P. scelus humana sub carne patratum,
I. Aequum erat ut Christus nostra sub carne paret;
Nec vero Christus mediator iungere patri
Nos posset, nisi naturæ communio adesset.
I. Ergo salutifero defungi ut munere posset

Falsum

DE F. DE.

P. Quis homo est? **P.** plane; nobis nata mutua cuncta

Ex eius sum enda penu: Nec tristis egestas

Depelli, nisi thesauro tam diuite posset.

M. Sed quorsum hoc p pneumonia faciū, nō more sūto?

Naturā? **P.** ne quā Christi contagio corpus

Pollueret; nihil humano de semine cretum

Labē caret, primique omnes peccata parentis

Promeriti luimus. **M.** Vindex nostrā ergo salutis

Immunis sceleris, culpaque, & criminis expers

Esse omnis, matrisque deo sacratus ab alio,

Debuit, & nostrī labem ignorasse reatus?

P. Sanē inquam.

DOMINICA VIII.

15 **M.** Sed cur post partum mentio mortis
Continua, & totus vitæ obliuiscitur ordo?

P. Nimirum hic nihil est, nisi fundamenta salutis,
precipua. **M.** Hic ponti cur ergo est facta Pilati,
Mentio, cum nostrā seruit vox ista salutis?

P. Historiæ seriem veram vox iudicis esse
Arguit, & passum Romano præside signat.
Tum Christus solum terreni iudicis ante,
Damnari voluit, nos ut patris ante tribunal
Solueret, ac noxæ sese supponeret omni.

M. Atqui illum, magna vulgi auscultante corona,
Innocuum vera testatur voce Pilatus,

P. Vtrumque admisit. Sed non sine numine iudex

DE FIDE:

Sic titubat: culpæ expertem pronunciat esse;
Vt nostri solum pœnas subiisse reatus
Significet. Sed mox idem solenniter illum
Addicit morti, quo sponforem esse salutis
^a Indicit humanæ, nostro qui nomine penas,
Pertulit, & plena iam libertate beavit.
M. Egregie, Nam si sceleris, sub labe fuisset
Qui ferat auxilium miseris? pro fonte necesse
censeri fuit, innocuos vt reddere possit,
Quicumque in se plena speque fideque recumbat
P. Sic habet.

DOMINICA IX.

patibuli

¹⁶ M. An patuli suspensum in stipite ligni
momentum quoduis habuit? P. Sententia diui
Expediet Pauli, crucifixum vt se patris ire
Subiiceret, factus nostri execratio causa:
Deuotum genus hoc, & detestabile cunctis *Debetur*
mortis erat, docet, vt repetitæ sanctio legis. *nomine.*
M. Hocine dedecori est Christo? P. Nil laudibus eius
Impinuit quicquā; nāque hæc dum nomine nostro
Perpetitur, virtute eius maledictio facta est
Irrita, non illi quicquam de sorte beatā
Decidit, & soboles patri dilecta remansit.
M. Quid sequitur? P. Quoniā peccati premia morte
pendimus, hanc subiit Christus, victorq; triumpho
Duxit; Neue istæc moris simulata putetur

effigiet

LIBER PRIMVS

Effigies, tumulo est communi more sepultus;
M. Quidnam istec ad nos, christus certamine mortē
Strauerit, idcirco ne suum cessamus obire
Quisque diem, ac fati communem insistere legem;
P. non obstat: mors namque piis ad celsa regna
Pandit iter, carnisque statim compage soluta,
Carpimus eternæ læti noua gaudia vitæ,
M. Non igitur vanâ trepidant formidine mortis
Christicolæ: Dux ille acri de morte trophaum;
Kettulit, aque ejus credentes vindicat armis;
P. certa aduersis: Nā nos Christi victoria læto
Eripiet, statuetque eternā in sede salutis,

DOMINICA X.

M. Quid sibi vult tristes erebi descendit ad umbras;
Infernasq; adiit sedes. P. Hec clausula nobis
Innuat, haud solum seiungat corpore vires
Esse animæ; Verum diris cruciatibus ante
Affectam, petrus mori is que tormina dicit.
M. Quoniam istuc pæctio? P. Quoniam patris ante tribunal
Pro nobis pænas luit, hoc terrore necesse est
Afflictū, trepidasse animi, ac si conscius esset
Humani sceleris, hostisque horresceret iras.
Hinc illud: Deus, alme Deus, cur tempore in isto
Linqvis, & extremo natum sic deseris actus?
M. Insensu pater fuerat? P. non assero. Verum

Isaie

LIBER PRIMVS

Igitur fuerant oracula talia vatis.

Per cussum dextra patria, & procrimine nostro.

Immeritum penasque dedisse, ac vulnera passum.

M. Qui poterat de diuino dubitare fauore

Ipse Deus? p. Christus tanto discrimine sese

Verè hominem monstrat; deitas occulta latebat,

Atque sequestrauit tacitas pro tempore vires.

15 M. At qui seruator mundi terroribus istis

Affligi potuit? p. non hæc in-còmoda Christum;

Vexauere diu: Verum certamine in ipso

Inferni domuit furias, fastumque repressit;

Satanæ, ac tumidi Christas compescuit orci.

M. Hinc ergo in pròptu est quæto discrimine Chri-

. Differat impuris, sæui qui ad iudicis iras. (Istus

Occlusere aditus animi: nam tempore paruo

Confluxit Christus; Verum istos tormina vexant

Perpetua, & nusquam furis ardentibus expers

Fæc anim. i. Christus primo quæ protenus ictu

Reppulit, æst istos letali vulnere perdunt.

¶ Vera quidem, ac patrem semper fidenter amatam

Inuocat; At nequam soboles spem protinus omnè

Abijciunt, reboantque polo execrantia verba.

DOMINICA XI.

¶ **N** Vne queso insumma cõfer que cõmoda christi
mors peperit. caro primū est oblata parēti
Victimæ.

DE FIDE.

Victima pro fonti mundo, patremque benignum
Reddidit, & sceleris nostri delicta piauit:
Deinde etiam in Christi cunctis est morte lauerū
Propositum, quo vitæ omnis contagio nostræ
Eluitur: Demum, sceleris nos nullius vsquam
Arguet; inducta est sic alta obliuio patri
Pacato Christi merito, & nece suauiolente.

M. Estne alia utilitas? P. Sanè, si ex corpore Christi
Membra sumus, vetus in nobis crucifigitur Adam,
Carnisque exuimur sordes, ne cæca libido
Imperet, aut mentem sceleratis polluat actis.

M. Quid sequitur? P. Terna rediuuium luce fuisse,
Subque iugum misisse necem, domitasq; furentis
Peccati vires, duras soluisse catheras

Satanæ, ac orcum captum abduxisse triumpho, .

M. Confert ne hoc nobis? P. Equidē. Nā, ptinus inde
Iusticiæ asserimur: certo pro pignore seruit
Vitæ immortalis: demum quos munere tanto
Participat, nouitas vitæ, ac mutata voluntas
Dirigit, egregium mandati insistere callem.

DOMINICA. XII,

M. **P**erge puer. P. Celsum victor cōscēdit olympū. 20

M. Sicce in seruator sese in sublime recepit,
Cesserit omnino vt terris? P. Nil certius, omni
Mandato functus patrio, humanaque salute,

B. j,

LIBER PRIMVS

Quorsum his momento solo consisteret oris?

M. Quænam hinc utilitas: p. Celi nunc celsa patere

Atria, peccato primi obfirmata parentis.

Quinetiam patri solum apparere patronum

Interea, & semper nostra intercedere causa.

M. Num sic in cælo est, nobiscum ut desinat esse?

p. Nequaquã, fore se semper, dum secula consistant,

Cum fido asseruit populo, sed corpore, tantum

Cælicola est, virtus mundum latissima complet.

M. Quid sibi vult, sedet ad dextrâ patris omnipotentis?

p. Formula vulgata de consuetudine sumpta est:

Namque hiæ solennis procures qui proxima sceptri

Lora tenent, mos est, regali adiungere dextra.

M. Hocce diuus ait verbi sacra buccina Paulus,

In caput elatum populo Christum esse fideli,

Laigitamque potestatem, nomenque, decusque

Gregium, ac laudes quas non communiceat vili?

p. Rem tangis.

DOMINICA. XII.

21 M. Quin nunc recta te ad proxima confers?

p. Inde olim adueniet cunctos ut iudicet, & qui

Vivent, & quotquot tam longa absorbuir ætas.

Nam veluti in Cælum quondam spectantibus iuic

Discipulis, etiam mundo spectante redibit.

M. sed quoniam in mundi poterit constare recessu,

Vt quondam

DE FIDE.

Vt quosdam offendat vnos; anne vnica cunctos
Mors manet, ac fati non euitabile telum?
Vas domini electū Paulus, quo id soluere possim,
Suppeditat; quicumque erit illo in fine superstes,
Immutatum iri subito: immutatio mortis
Instar erit; Nam quodcunque est in carne caducū
Exuet, interituque procul nos asseret omni.
. An nulla vtilitas Christo de iudice manat?
Nimirum nostræ causa apparere salutis.
. Atqui terrifico plenum est horrore tribunal.
Non equidem; nec enim se alius pro iudice nobis
Ostender; quam qui patroni est munere functus.

DOMINICA. XIII.

QUÆ fidei est pars terna? p. in sacrū credere
Nā veluti pater in nato seruauit Iesu (flamē.
Ascriptos vitæ eternæ, per pneuma salutis
Participes facit, ac sacro spiramine complet.
Quinam istuc? p. Christi purgatio sanguine parta
Atq; salutifera nos pneuma aspergine mūdāt (est,
Planius enarra. p, Sacri spiramine flatus
Cor petat. vt sese Christi ad mysteria tollat.
Deinde etiam partam Christo moriente salutem
piritus obsignat sacer, & vestigia vitæ
Munda facit, renouatque animū ad cœlestia regna

DOMINICA. XV.

B. ij.

LIBER PRIMVS

M. ENarra quartū membrū. **P.** Sparsūmq; fideles
In terris cæti agnosco. **M.** Quid nomine cætu

P. Electum passim populum, vitæque beatæ

Ascriptum, rudis ante olim cunabula mundi.

M. Hocine credendū est etiā? **P.** nisi passio Christi

Incaſsum fuerit: nam quorsum morte salutem

ſymbo Attulerit, patri si nulla ecclesia parta est. *23*

ſum **M.** Sic sentis? Formā hanc, cauſam, fontemq; salutis

Partibus amplecti primis, qui deinde ſequuntur

Effectus, tandem poſtremā hac parte notari.

P. Hoc ipſum, **M.** Sed quo Sancta est ecclesia ſenſu?

P. Nam quos arcano pater ipſe volumine, vitæ

Retulit acceptos, renouat, iuſtosque, piosque

Efficit, atque ſuo totos conſecrat honori.

Quinetiam cætuſque Chriſtus, quem morte redemit

Sanctificat, maculæq; expertem, ac labe carentem

M. Cūr ſparsū cætuſque appellas? **P.** Nā ecclesia paſſim

Diffuſa in terras, vnius corporis, vni *(eſt)*

Morigerans capiti; At ſejuñctos interuallo,

Vna fides, ſpes vna, Deus complectitur vnus.

M. Quenam cōmunis ſanctorum eſt vnio profer?

P. Hæc pars explanat, quo pacto ecclesia Chriſti eſt

Vnita in terris: Etenim per ſingula membra

Participat Chriſti donis, Communio tanta eſt.

DOMINICA. XVI.

M. Nne hic in terris perfecte ecclesia ſancta eſt?

A

P. Non

DE FIDE.

P. Non equidē: nanq; has vitæ dum carpinus auras,
Pugna manet, semperq; acri configimur hosti.
Quinetiam infirma est semper, dum mole laborat
Corporea, non illa prius contagio carnis
Desinet, æterno capiti quam ecclesia iuncta
In cælis, Christo similes exgerit annos.

M. Anne fide sola nobis ecclesia constat?

P. Multa quidem pæsim certo se signa fidelis
Ostendunt populi, verum hæc ecclesia de qua est
Mentio, secreto electos conanime patris
Significat, quam nos nullo comprehendere sensu
Possumus, & solis fidei spectamus ocellis.

M. Quid sequitur? P. Credo nobis peccata remitti.

M. explana. P. nobis gratis delicta parentis
Condonat bonitas, meritaque a tormine pænæ
Liberat. M. An nostro merito hec ascribere fas est?

P. Egregium meriti nomen: nos scilicet illud
Assequimur nexi sceleris; Sed gratia Christi
Sponte sua tanto dignatur munere: nanque
Ille satisfecit patri, pro crimine nostro
Innocuus pænas luit, absoluitque reatu.

M. Cur hic articulus sequitur? P. Non contigit vlli
Hoc munus, Christi qui non cognovit ouile.

M. Ergo hoc se junctos cætu spes nulla salutis
Certa manet. P. verū; Quia quisquis scismate sedur
Tam sacrum abruptit. spem vitæ potius omnem
Proiecit, excelsique aditum præcludit olympi.

B. iij.

DOMINICA

LIBER PRIMVS

86 DOMINICA, XVII.

25 M. Quin finem imponis? P. Corpus de pulueri
Et nos eternæ potiēmur gaudia vitæ. (surge

M. Quorsum hæc conducunt? P. Certe nihil esse beat
Omnino in terris, longe extra hec mania mundi
Fælices regnare animas: hic degimus æui
Exiguū extorres: illuc nos tendere vela

• Conuenit, haud vani scopulis herescere mundi.
Interea ne mens nobis sub mole fatiscat
Corporea, meditari istæ noctesque, diesque,
Conuenit, & mundi insultus superare ferendo.

M. Quonā surgemus pacto? P. Gens mortua, corpus
Quisque suū arripiet, mutata conditione,
Natura remanente; Etenim corruptio sola
Desinet, haud vlli posthac obnoxia fato:

At vero, quicunque extrema in tempora mundi
Inciderint, illis subita immutatio mortis

Instar erit, Christo vt venienti occurrere possint

M. Annon cum iustis simul impia turba resurget?

P. Plane omnes inquam: Verum cultoribus æqui
Cælesti in patria non enarrabile munus

Propositum est, istos tormenta æterna fatigant.

M. Cur hic sub finem solius mentio cæli

Facta fuit? P. Fidei succincta hæc formula tantum
Pertinet electum ad populum, concessaque grati

Don

DE FIDE

Dona dei, procul a cætu sejuncta prophano.

DOMINICA. XVIII.

26

M. EX fundamento hoc, fidei finitio que fit
Collige. **P.** Diuini persuasio certa fauoris,
Nixa dei verbo, quo se pro patre recepit,
Ac seruatore dilecta in prole futurum.

M. Estne dei donum? **P.** Omnino, spiramine sacro
Perficitur, sic me diuina oracula patrum
Erudiunt, doctique ipso cognoscimus usu.

M. Quinam istuc? **P.** Nec enim fidei ad mysteria qui-
Infirmo penetrare animo, diffidere nobis **C.**mus
Ingenuum est, nisi quod solidos fiducia nostri
Efferat, aut vano spes ficta a numine pendet:

At vero ut primum sacra aspirauerit aura,
Diffugiunt mentis nebulæ, penetruque sub imo
Corde fides, sese Christi ad mysteria tollit,
Obsignatque animum spes non infirma salutis.

M. Quenam est utilitas fidei? **P.** nos reddere iustos
Ante Deum, & vitæ hæredes sine fine beatæ.

M. Annon id factis tribuis, vestigia recta

Quum sequimur, nulli prorsum confisio labi?

P. non equidem; nec enim perfectum insillere callæ,
Concessum est homini: semper sub mole laborat
Corporeâ, fideique vno fulcitur asylo.

DOMINICA. XIX.

B. iij.

M. NIL factis tribuis meritis. *p.* gens p'dita tantum
 Proficimus factis æternæ ad tormina pæno.

M. Sic sentis, nihil a nobis procedere iusti,
 Acceptumue deo, sacra dum afflauerit aura
 Spiritus, & Christi bonitas coniunxit ouili
 Membra suo: Quis enim viuum fœtente lacuna
 Exhaustis laticem? Quis praua ex arbore fructus
 Egregios, putriue vnquã turgescere trunco
 Viderat insignes, mala ad redolentia, gemmas?

P. Sanè inquam, & quauis facta excellentia sèpe
 Perstringant oculos hominum, sordescere certum est
 Ante Deum, mentis qui imo penetralia fundo
 Discutit, & mundum sibi cor ante omnia poscit.

M. Falsum ergo est meritis nos conciliare fauorem
 Numinis. *p.* Haud dubiè talis presumptio plane est
 Impia, solius bonitas æterna parentis
 Id Christi tribuit meritis; quanquam omnia nobis
 Imputet, ac nulli peccatum ascribat auitum..

M. Quonam igitur pacto fidei nos munere iusti
 Reddimur? *p.* Vt primum fiducia nostra recumbit
 Pollicitis euangelij, nos protinus arram
 Iusticiæ arripimus, quam verbi oracula nobis
 Lata ferunt, fideique almo comprehendimus vsu.

DOMINICA, XX.

28 M. Nosne iterum ex statu geniti, Christi; fidelè
 Transcripti in numerum, que sunt accepta tonanti
 perficimus

DE FIDE.

Perficimus? Bonitas patris sua dona favore
Prosequitur: sed sic nostræ contagio carnis
Polluit, ut meritis nil quicquam ascribere fas sit.

M. Qua ratione placent ergo? Nos munus tanto
Sola beat fidei virtus, contendere summo
Iure Deum nobis nolle, ac peccata remitti
Gratuito, Christi que aboleri sanguine crimen.

M. Cur recte facimus, si non ascribimus illis
Iustitiam, aut vitæ meritum sine fine beatæ?

P. Magna quidem est operi merces, que tēpore vitæ
Percipitur: maior cæli quæ in sede reposita est.
At non hec operi tribuo: Clementia Christi
Sontibus ignoscit, propriæ sub tegmine velat
Iustitiæ, laudemque omnem sibi vendicat vni.

M. Estne fides factorum expers? clementia Christi
Non homines solum satana ex hoste recepit,
Mortisque edomuit furias, patrumque benignum
Reddidit, & læsi pacavit nūminis iras:

Quinetiam nostras sacro spiramine mentes
Imbuit, ut legis nusquam rectæ orbita nobis
Excidat, atque pios vitam formemus in usus.
Certe hæc diuelli nequeunt; qui facta, fidemque
Separat, haud illi Christus dignoscitur vnus.

M. Ergo boni est quicquid fidei ex radicibus imis
Pullulat? Accedo, atque istæ primaria causa est:
Cur euangelium in binas diffundere partes
Sueuimus, in fidei donum, ac veram metanoian,

DOMI.

LIBER SECVNDVS.

DOMINICA XXI.

M. Quenā est hęc? **P.** cū nos sceleris formidine vera
Ducimur, & miro recti flagramus amore.
Inijcimus carni frenos, nos nostraque cuncta
Abijcimus, mentem vt sacro moderamine flectat
Spiritus, in quē dei totam transformet amorem.

LIBER SECVNDVS

DE LEGE, PATRICIO ADAM.
SONO AVCTORE.

M. Hæccine diuini quæso est pars altera honoris?
P. Sic inquam; monitis summi parere tonantis.

Non equidem qui, nos vani phantasma cerebri
Edocet, At quæ lege sua testata reliquit.

M. Quid lex contineat proferē, Distincta duabus
Est tabulis, sic magna dei prudentia mosi
Tradidit, In prima, qua sic ratione colendus,
Quatuor exponet monitis: pars altera senis
Præscribit, quæ sint vicinis mutua iura.

Inde solent recte ista decem precepta vocari.

M. Cōmemora, & dona hec mādāta ex ordine profer.

DECEM MANDATA.

P. Aduerte

P. A Duerte Israel, memoriq; hæc mente repone.
 Sū dominus, deus ille tuus, qui ægyptia solui
 Vincula, qui Pharij eduxi tellure tyranni:

Ante oculos aliena meos, ne numina habeto.

¶ Sculprile ne faxis vllum, simulacraue rerum
 quę sunt in Cælo supra, aut tellure premuntur
 Inferius, liquidoue animans sub marmore serpit.
 Ne coram inclines, nullo dignabere cultu.

namq; ego sum æternus vester dominusq; deusq;.

Zelo ardens, patrum in natos delicta rebelles

Vliscor, Quę me soboles pro more parentum

Oderit, in terno, & quarto luet ordine penas.

At quem cæpit amor nostri, legisque lubantes

Obsequitur monitis, eius millesima cernet

Progenies, quam larga adsit clementia nobis.

¶ Ne sume incassum Iehouæ venerabile nomen:

Nam contemptorem Dominus non linquit inultum

¶ Sabbata sanctificato memor, sex rito diebus

Indulgeto operi. Iehouæ lux septima magis est

Sacra quies: nullos illa exercere labores

Fas esto, tibi, nec nato, natę famuloue,

Ancillæue, Bouiue, Afinoue, aut iure recepto

Hospiti; nam sex terręque. poliquę diebus

Machina conflata est, septena luce quieuit,

Sacrauitque diem ventura in secla beatum.

SECUNDA TABULA.

Patrem

Patrem prosequere & Matrem reuerēter honore.
 Longeuam vt felix possis traducere vitam,
 In sancta Iehouæ concessa munere, terra,
 Ne quenquam occidas, alieni fœdera lecti
 Ne violes, furto abstineas, ne testis iniquus
 Vicino sis innocuo: Nec testā propinqui
 Concupias, iunctamue thoro, famulumue ministrū
 Ancillamue, Bouem, aut Asinum, aut quod dicere
 Iure suum, nullo illius flagrabis amore. possit

DOMINICA, XXII.

M. **E**xplana nobis primum. **P.** Præfatio legi
 Præposita est: Nam dū domini se voce potēci
 Nominat, haud dubiè laudem sibi vendicat vni
 Figendi leges, nosque his parere lubenter
 Inuitat, nobis sese cum prædicat alium
 Esse Deum, sauique iugo seruasse tyranni.

M. Atque hæc, quæ dicis, Pharij in ditione tyranni
 Hebreo acciderāt populo, Quidnam attinet istud
 Ad nos, Iudei qui non censemur apellari?

P. non equidem inficior: verum nos durior olim
 Oppressit pharao, quanto meas corpore distat.
 Ille sua nobis virtute repagula fregit

Infera, captiuasque animas e carcere (quo
 Eripuit peccati, & libertate beavit.

M. Quid causæ, cur primo istæc in limine legis

Commo-

DE LEGE.

Commemoretur. P. Nos ut domini præcepta lubet
Amplectamur; Certe indignus munere tanto est,
Vltro qui domino nolit parere monenti.

M. Quid primò poscit monito? P. obseruemus honore
Se solum. M. Quidnam quæso deposcit honoris?

P. Solus adorandus Deus est, fiducia solum
Nostra petat, nomen domini est in vota vocandū,
Ac Non illud laudisque sibi quod vendicat vni;
Preterea, haud vlli fas est ascribere cuiquam.

M. Cur ait ante oculos? P. Quoniā penetralia cordis
Ima patent illi, externos impendere cultus
Non satis est, animi toto cōamine amandus
Est Deus, & nobis integra mente colendus.

DOMINICA XXIII.

M. Perge puer. Quænam est primi lex altera saxi?
P. Sculptile ne saxis vllum, simulacraue rerum
Quæ sunt in Cælo supra, aut tellure premuntur
Inferius, liquidoue animans sub marmore serpit;
Ne coram inclines, nullo dignabere cultu.

M. Anne omnis præcepto isto prohibetur imago?

P. Non inquam. Sed ne effigies delineet vlla
Deum, idoloue eius simulemus honorem.

M. Quinam istuc? P. Nec enim cuiquæ cōponere fas
Mortali eternū, quodq; omne est late remotū (est
Pollutæ numan non corruptibile matæ.

M. NUN

LIBER SECVNDVS

M. Num sentis quod nulla illum reuerentia tangat
Diuina maiestatis, qui fictile quicquam

Comparet, ac rebus similem putet esse caducis?

P. Hoc ipsum. **M.** Quam vetuit concedere cultū?

P. Ne precibus coram inuigiles, ne poplite flexo

Præteas, signoue vllō digneris honoris.

M. Hæcine sculptorum, & pictorum industria lego

Cauia fuit, ne quis naturam effingere fuco

Audeat? An potius sacros ne prosteret in vsus

Effigies, cultuue vllō simulacra seramus?

P. Hoc solum. namq; vt solidum sibi poscit honorē

Mandato Dominus prius, sic regula cultus

Hæc sequitur. nam nos mentē ad celestia rectam

Tollere: nec factis animum prosternere rebus

Conuenit, aut summum extra sese querere numē.

DOMINICA, XXIIII.

P. Vid sequitur? Terret minitātī voce rebelles.

Q. Namq; ego sum æternus vester, dominusq;.

Zelo ardēs patrū in natos delicta rebelles (deusq;.

Vl̄is cor, quæ me soboles pro more parentum

Oderit, in terno, & quarto luet ordine p̄nas.

M. Cyr nomen sumit Domini? **P.** Vt se esse potentē

Significet, sibi qui soli nomenque, decusque

Afferat, & digna plectat mercede rebelles.

M. Zelotypū appellat? **P.** Riualē agnoscere honoris

Non

DE LEGE.

Non patitur., qui nos sacrate fœdere iunxit
Connubij, mentesque sibi desponderit vni.
1. Cur addit patrum in prauos delicta nepotes
Vltorem? p. Vt nos a cultu deterreat isto.
Si nostri sumus immemores, spes cara nepotum
Commoueat, nostro pœnas ne crimine pendent.
1. Hæcine iustitiæ quadrant, siene arbiter æquus
Est Deus, vt patrum in natos delicta rependat?
cōditio est spectanda hominū, quos primitus om-
Diuinæ scelus admissum subiecerat ira. (nes
Hos si naturæ patitur sordescere fœce
Omnipotens, Quis iure illum contendat iniquum?
Nam veluti quosdam corruptæ ex agmine mæsse
Liberat, & patrio sobolem dignatur amore:
Sic alios odit ventura in sæcula iustus
Arbiter & merita in natos accenditur ira.
1. Num terret solū dominus? p. promissa sequuntur.
At quem cæpit amor nostri, legisque lubenter
Obsequitur monitis, eius millesima cernet
Progenies, quam larga adsit clementia nobis.
1. Hoccine iustorum, quisquam pietate meretur
Vt sobolem possit, quanuis seruare rebellem?
Non equidem, Verum bonitas immensa tonantis,
Quo patres semel est ipsos amplexa fauore,
Prærogat in sobolem: nec eos terrestribus augor.
Maneribus solum; sed sacri aflaminis aura
Sanctificat, Domino vt possint parere monenti.

M. Aa

LIBER SECVNDVS

M. At non hoc semper pacto succedere certum est

P. Agnosco, nec enim sese liberrimus auctor
Obstrinxit nobis; quin sepe ex face parentum
Electam statuit sobolem, ac de semine iusto
Releicit: arcana est eius reuerenda voluntas.

At non incassum nobis promissa, minasque
Accidere, assiduo rerum cognoscimus usu.

M. Cur in mille deus bonus est: generatio finit
Quarta minas? **P.** Certe in parte ppenior illam est
Tardior ad penas: sic sacro carmine vates
Phalmographus, Domini bonitatē ad sidera tollit

DOMINICA. XXV.

36 **M.** Perbellē; nunc ad mandatum accedito terno
P. ne sume incassum Iehouæ venerabile nomen.

Nec vero hac solum Dominus periuria nobis
Legē vetat; sed verba etiam temeraria damnat.

M. Num semper iurare nefas? **P.** Quandoq; licebit,
Vt veri constare fides, cum temporis illud
Exposcit ratio, & firmari fœdera amoris
Leta queant, carosque inter pax duret amicos.

M. An solum mandato isto iura, e prophanum est?

P. Non equidem; Quouis diuino nomine abuti
More vetat, castumque illi deposcit honorem,
Ne verbis temere effusis contemnere nomen
Tam sacrum, & paruo duci videamur amore,

Exemplique

DE LEGE.

Exemplique, ad vicinos contagio serpat.

M. Quinam id continget? R. Toto si pectore numen

Accipimus, linguamque eius sacramus honori.

M. Quid sequitur? R. Dominus cōtēptū haud linquet

M. At qui diuinis monitis parere recusant, (inuitū.

Non impune ferent. Cur isti clausula legi

Apposita est, leges spectans communiter omnes? *supra*

P. Vt doceat quam magna suum reuerentia nomen, *page*

Postulet a nobis, ultorem se fore dicit

Eius, sacrilego quicumque id polluit ausu.

DOMINICA, XXVI,

37 M. Edictum legis sequitur nunc ordine quartum

Sabbata sanctificato memor, sex rite diebus

Indulgeto operi, Iehouæ lux septima magni est

Sacra quies, nullos illa exercere labores

Fas esto, tibi, nec nato, nati, famuloque,

Ancillæque, Bovi, aut Asino, vel iure recepto

Hospitij; nam sex terræque. polique diebus

Machina conflata est, septena luce quieuit,

Sacrauitque diem ventura in sæcla beatum.

M. Num mandat sex continuas ex ordine luces

Insudare operi? R. Certe, concessa facultas

Est faciundi operis; Tantum lux septima cauta est.

M. Ergo putas vna mandatam luce quietem?

P. Lex si corpoream modo vis spectare quietem,

C. j.

LIBER SECVNDVS

Hębręi est solum populi, veterisque figura
Fęderis; At Christo veniente euauit vmbra
Protinus, & pompę externum disparuit agmen.

M. An nil pceptum hoc delecta continet vmbra?

P. Tres eius causas numero; Nam spiritualement
Significat primo requiem: mox, ordinis ergo,
In cętu colitur sacro: postrema, labores
Assiduos, fessi vt possit lenire ministri.

M. Quęnam est hęc requies quam dicis spiritualement?

P. Quum carnis cessant artes, domita que faceffunt
Illecebrę, ac sancto clauum moderamine flectit
Spiritus, atque animi studium sibi dedicat omne.

M. An lucem requies solum hęc depostulat vnā?

P. Perpetuo est celebranda homini, dū terminus zui
Venerit, ac fati suprema accesserit hora.

M. Qui fit vt vna dies diuturna hęc otia nobis
Significet? P. Satis est his si respondeat illa,
Nec simile ex omni quadrare est parte necesse.

M. Septima cur typica est? P. perfectio sępe notatur
Hoc numero: Toto nimirum tempore vitę
Duratura quies; nec vero tempore finem
Accipiet, tandem non cessatura colemus
Sabbata, & optati requie potiemur olympi.

DE DOMINICA, XXVII.

M. CUR sese in mediū adducit? P. sex ipso diebus
Faulatim hūc orbē statuit; lux septima nobis
proposita

DE LEGE.

Proposita est in qua vasti miracula mundi
Contemplemur, & ipsius memorata sequamur
Exempla artificis: Quid enim plus poscere votis
Quis possit, conformem illi quam degere vitam?
Hebdomadane istæc vna meditatio solum

Est contenta die? p. certe noctesque diesque
Postulat, & nostri cursum sibi vendicat æui.

At, quale ingenium nostrum est, obliuiscit mentem,
Corripiunt, curaque nimis torpemus inerti.

Ergo vnam solers Domini prudentia lucem
Constituit nobis, in qua solum istud agamus.

Atque hic est, de quo supra prædiximus ordo.

Quisnam est illius quem narras ordinis usus?

Vt credens Christo populus reuerenter in vnum

Conueniat, verbo vt diuino aduertere possit,

Et precibus nauare operam, fideique latentis

Indicia, externo testata relinquere cultu.

1. Vltima quæ causa est? p. Vt quos sub iure potes-

Detinet alterius, lucis solamina sacre, (tas

Expectet operum immunest rex cōmoda spectat

Publica: Qui famulis diuturna ad munia vires

Suppeterent? Verum illius spes certa quietis

Sex operi cogit promptas impendere luces.

4. Nunc restat nūm quo pacto lex pertinet ista ad-

Christicolas. p. Ductum Christo celsisse figuram

Diximus, is solidum est corpus, præsentia cuius

Discussit typicas veteri sub fædere nubes.

C. ij.

quid

DE LEGE

M. Quidnam ergo remanet? p. Certe, quæ diximus
 Ut sacros celebrent cætus, verbique fidei corde
 Praconi auscultent, communia vota frequentes
 Concipiant, fidei adiungant signacula verbo
 M. An nulla est umbræ utilitas? p. Nos tramite recto
 Dirigit ad Christum, cuius iam munere, carne
 Perdomita, pura semper læta otia mentis
 Excolimus, requiemque illam speramus olympi.

DOMINICA. XXVIII.

40 M. Altera diuinæ sequitur modo pagina legis.
 p. Patrem, psequere & matrem reuerenter honore.
 M. Quidnā hoc mandato tibi vox designat honoris?
 p. Scilicet ut patrum natos reuerentia tangat.
 Debita, mandatis patrijs parere necesse est,
 Auxilioque iuuant te inopes, humilique parentes
 Obseruare animo. M. Pergas. p. Promissa sequuntur,
 Longeuam ut scilicet possis traducere vitam,
 Læta sacra, læhoue concessa munere, terra.
 M. At quonam pacto longæuæ tedia vitæ
 Muneribus numeras? Heu quanta incōmoda secum
 Vita trahit, quantos aufert mors vna dolores.
 p. Non ibo inficias, verum productio vitæ
 Electo populo, domini manifesta fauorem
 Indicat. An nihil est tam longo tempore præsens
 Sensibile auxilium: Ad vitā quodcunque necesse est
 Es eius

DE LEGE.

Ex eius fluxisse penus: atque incommoda mundi

Spe vite alterius sancto, contemnere fastus?

M. An valida est contra ratio, quos stamina vite

Parca nocant, iratum illos sentiscere numen.

P. Absurda omnino est, sape ex hoc corpore caros

Euocat imprimis famulos, ne sordibus istis

Assuescant, patrioque statim potiantur olympo.

M. Atqui hoc promisso pugnat. P. Quaecumq; recepit

Facturum Deus, hac semper sub conditione

Accipio, nostræ terrestria dona saluti

Si prosint, cuius Domino primaria cura est.

1. Quid? num nulla manet natos tormenta rebelles?

Aeterna haud dubie: Nec vero tempore in isto

Impune est illis, quosdam mors ahripit atra

Ante diem, quosdam meritis dignissima finis

Accipit, & vitam probrosa morte relinquunt.

hiccine de sola sermo est Cananitide terra?

Iudaico certe populo; non latius illam

Accipimus: Quacumq; etenim tellure moramur,

Tota dei est, soloque eius nos munere habemus.

Nilne hac in lege est aliud? Fit sola parentum

Mentio, sed simili roges ratione colendos

Iudicamus, & quoscumq; aliquo præcelere honore

Ile dedit, cuncta est a quo stabilita potestas.

DOMINICA XXIX.

C.iiij.

M. nan.

LIBER SECVNDVS

- Q.** Mandatū exponas sextū? **P.** ne occidito quē-
M. Si iugulo abstineas ense, si dextra vacarit (quā
 Sanguine, num satis est? **P.** mentē sibi postulat auctor
 Integer, integram: fraterni nominis osor
 Ante Deum, si facta absint, hac lege homicida est.
M. Estne odio caruisse satis? **P.** Dilectio nobis
 Est opus, alterius semper quē commoda spectet.
M. Quē lex septena est? **P.** alienā fœdera lecti
 Ne viola. **M.** Quznam est huius sententia legis?
P. His verbis impura omnis scortatio nobis
 Interdicta fuit: nec vero pellicis artes
 Ferre potest, legis nostræ castissimus auctor.
M. An nil præterea in lege est? **P.** Ante omnia cordis
 Mundiciam, & rectam purgato in corpore mētem
 postulat: ille sacer status qui corpora nostra
 Incolit, haud vlla patitur sordescere face.

DOMINICA. XXX.

- M.** **Q.** Vodnā mādātū octauū est? **P.** Furtoq; caueto
M. **Q.** An solū hac dominus manifestas lege rapi
 An fraudis vetat aucupiū? **P.** Quzcūq; paramus (na
 Illicite, seu vi spoliū tentamus aperta,
 Seu fraude aggredimur, vel iniquas toximus artes
 Et quicquid legis nostræ non approbat auctor.
M. An tantum alterius res contrectare vetamur
 Inquit Dominus, ut iuris scripsere periti?

DE LEGE.

- P.** Mens semper primas poscit, ne fraudibus vllis
Aspiret, fratrumque velit ditescere damno.
- M.** Quid faciundū ergo? **P.** Contentus viuere discas
Quisque suo, & proprio vitam perferre labore.
- M.** Mandatum nouum sequitur. **P.** Ne testis iniquus
Vicino sis innocuo. **M.** Num iudice coram,
Non alias, testis periuria damnat iniqui?
- P.** Qui famam alterius minuit, nomenq; decusque
Vellicat, & maledicendi studio vsque tenetur,
Peccat in hanc legem: nam qui rumoribus vllis
Vicinum lædit, fæda ad periuria tandem
Prouolat, & Dominum perfrecta fronte negabit.
- M.** Num mentē sanam poscis? **P.** Vel maxime, & eius
Hæc paucis vis est: non solum lædere verbis
Abstineas. caue ne ducat te praua voluntas,
Quinetiam famam semper tueare memento,
Alterius, teque illius ne subtrahes laudi.

DOMINICA, XXXI. 29

- 77
M. Ventū ad postremā est legē, **P.** Nec testa, ppinqui
Concupias, iunctamue thoro, famulumue ministrū
Ancillamue, Bouem, aut Asinum, aut quod dicere
Iure suū, nullo illius flagrabis amore. (possit
- M.** Cum lex tota animum spectet, cur vnica tandem,
Clausula in effrenes animi est dilata furorēs?
- P.** Responsum in promptu est: nam tota lege voluntas
C. iij. perfect

LIBER SECVNDVS

Perfecta a nobis petitur: nunc mollo gurgis
 Irrita, consensus expers, & nescia facti
 Damnatur. M. Num mihi qua levis tentatio mentem
 Punxerit, ascribes vitios? P. Corruptio certo
 Naturæ hanc peperit, cuius scintillula nulla est,
 Quæ non cum Domini sacrata lege repugnet.
 M. Sic sentis, tres esse gradus? Tentatio prima est,
 Consensus mentis sequitur, quem perficit actus.
 Hos supra damnant leges, Tentatio tandem
 Hic vetita est, Tanta est sacræ perfectio legis.
 P. Non illis certe cupissem exponere verbis.
 M. Nam potius es totam paucis cōprehendere legem?
 P. Non id difficile est: nam toto pectore amandus
 Est Deus, atque pari nobis vicinus amore,
 M. Quisnam amor ille dei est? P. Caro quū noscimus
 Solum pro Domino, pro seruatore, parente, cillū
 Prosequimurque humiles cultu, & cōfidimus vni.
 M. Pectore cur addis toto? P. Ne affectio praua
 Implicet, aut mentem a Domini seducat amore.

DOMINICA, XXXII.

45
 M. Altera pars sequitur. P. miro vt flagramus amore
 quisq; sui, certe que sunt nocitura cauemus
 Commoda sectamur: Sic nobis regula vitæ
 Vicini in caro debet cōsistere amore.
 M. Quisnā proximus est? P. Nō solū sanguine, & archa
 lundus

DE LEGE.

Sanctus amicitia, peregrinis incola terris

Atq; adeo hoc sœuus nomen sibi vendicat hostis.

M. Copula quæ est? **P.** Firma haud dubie quam nulla
Impietas, certis naturæ astricta catenis. (resoluet

M. Sic sentis, si quis fraterni nominis osor

Extiterit, scelus esse eius, sed vincla manore

Communis tamen a nobis seruanda fauoris.

P. Hoc ipsum. **M.** Num quisq; suam cōponere vitam

Debet ad hanc normam. **P.** certe sed ferre recusat

Infirmi pondus humeri: non extitit vsquam

Sincerus legis custos, perfectio tanta est

M. Cur queso peritur plena observatio

quæ fieri nequeat? **P.** Certe ad præcepta tenemur

Omnia: nam nostri est sceleris quod sumus inepti.

Verum, si studium nobis, & prompta voluntas

Adfuerit, totoque illuc conanume mentis

Nitimur, haud dubie quamuis perfectio longe

Absuerit, nullo astrictos nos crimine centi

M. Hicne de cunctis sermo est solumue si leget

Respicit. **P.** haud vllus poterit sine flamine sacro

Impleri vel legis apex. Quod si vnica posset

Clausula, nimirum diuinæ subiacet iræ

Quem minimus calle a recto subduxerit error.

DOMINICA XXXIII.

M. Hinc non difficile est sacra duo munera legis

Colligere, ex hominum distincta conditione

P. Non

LIBER SECVNDVS.

P. Non equidem: nam qui legi parere recusant
 Arguit infidos sceleris, prætexere culpæ
 Nil patitur, causæque aufert; sic mortis odorem
 Ac in tramentum, verbi pia buccina paulus
 Nominat: Ast alios longe se pandit in vsus
 Credenti populo. primum, nos lege magistra
 Ducimus ad Christum; lex nescia reddere iustos
 Ad seruatoris fontes nos tota relegat:
 Tum carnis reprimat fastum, dum crimina ponit
 Ante oculos, humilique monet contendere voce
 A domino veniam, & vires, ut quisque monenti
 Pareat, & vitam ad rectos accommodet vsus:
 Postremo frangi est instar, ne colla capistro
 Libera, dediscant domini perferre timorem

M. Non ergo frustra nobis perfectio legis
 Proposita est, instar metæ, quo tendere quisque
 Debeat, ac aucto semper procedere passu;
 Gratia cuique sua est, verum meta omnibus vna;

P. Sic est. Sed nunquid perfecta est regula legis?

P. Omnino; certe facienda, cauendaque cuncta
 Continet; haud illi nostri phantasma cerebri
 Assuere integrum est: Domino neque gravior vlla
 Victimæ, morigerū quam se præbere monenti. (est

M. Si lex perfecta est, quorsum non rara prophetis
 Concio, quæ monitis constet, solamina crebra
 Miscet, an reliquis scripturæ euauit vsus?

P. Absit, nam legis concepta est formula pacis,

DE ORATIONE.

Quæ sese reliqua scriptura interprete pandit
Latius. M. An legem officium præscribere sentis
Cuiq; suum? P. In genere; at nobis scriptura relicta
Ex qua quisque suum poscit dignoscere munus (est,
Planius, & vitam ad rectam componere normam.

LIBER TERTIVS

DE ORATIONE PATRICIO

ADAMSONO AVCTORE

DOMINICA XXXIIII.

M. S. At multis tibi diuini pars altera honoris
Tractata est: nunc ad ternam descendere pgas,

P, Suppetias Dominum afflictis deponere rebus,
Atque vnum nostræ fontem implorare salutis.

M. Num solum votis petimus? P. Sibi vendicat vni
Hanc laudē, Haud tali quenquā dignatur honor

M. Num fas est hominū, ū res modo tristior vrget,
Implorare fidem? P. Quidni: At discrimine long

Hæc distant, Dominum quoties in vota vocamus
A solo auxilium petimus, fiducia solum

Respicit: ast homini quando est concessa facultas

A Domino vt nostris possit succurrere rebus,

Non homini id tribuo, Certe Deus ipse ministrat

Cælitus, humanæ tantum moderamine dextræ.

LIBER TERTIVS

M. Nū grates referendæ illis qui hec munera nobis
 Suppeditant. Certe naturæ lege tenemur.
 At vero quos hoc dominus dignatur honore
 Ut sua dispensent dona, observare profecto
 Imperat, & vinclo nobis magis alligat arcto 19
 M. Hinc placet apparet, q̃ nemo in vota vocandus
 Angelus est, nullas vitæ munere functus.
 P. Certe ulfors: nec enim mādāta p̃vincia cuiquam
 Sanctorum a domino est, nobis vt pondere pressis
 Ferret opem, Satis est illis diffigere vultus
 In Iehouæ decus immensum, laudēque parentis
 Aetherei, gratis animi percurrere plectris.
 Nec vero angelicos flatus seruire saluti
 Humane inficior, iustorum sistere vota
 Ante Deum agnosco, sed laudem respuit illam
 Nuntius, insignem domini quæ spectat honorem
 I. Sic statuit fateor, sed si quid protinus istis
 Non quadret, nunquid domini est violata volūtas
 P
 M. mino: nec enim quicquā gens credula possit
 Arbitrium præter domini: quicunq; creatis
 Nūtur, & voti Iehouam defraudat honore;
 Seu sanctos vocet, aut flatus in vota ministros,
 Perditas idoli est cultor, laudemque conantis
 M. Destruit, & vani capitis nom̃a, mœnia fingit,

DOMINICA. XXXV.

P. Quis rectus votorum vsus? num lingua sonare

Sola

DE ORATIONE.

Sola preces, debentno alto procedere corde?

P. Cor semper primas poscit, nec munere linguz est
Semper opus, purus Deus ipse est spiritus, vt vult
Corde coli puro, quum certe tempore in omni,
Præcipue, quando coram nos sistimus, atque
Præsentem affamur precibus, promissio facta est
His solum, vero Dominum qui corde vocarent
At linguz blatero non ventis irrita solum
Verba dat, irati deposcit numinis iras.

M. Quæ cordis quæso in votis affectio grata est?

P. Cum nostri propter delicti tædia, mente
Angimur, hæc sceleris vero depressa dolore
Ingemit, & veniæ non ficto flagrat amore.

M. Heccine debemus nobis, an numinis illud
Est opus? P. Haud dubiè dona hæc pater ipse mihi
Cælitus? Indignû, nobis quâ segnia torpent (strat
Pectora, ni sancti flatus accenderit ardor.

M. Num sequitur resides nequiquâ in vota parandos
Esse animos: flatumque illum debere supinos
Expectare sacrum? P. Certe cum corda laborant
Frigore, poscendus Deus est vt flamine sacro
Imbuat, ac puro torpentes concitet æstu.

M. An nullus linguz in precibus sese exerit vsus

P. Haud pauci, retinet vocis proleto mentem
Ne facile a Domino meditatio nostra fatiscat:
Tum lingua auctoris laudem, ac præconia magni
Testatur, grataque canit modulamine vocis,

Sap.

LIBER TERTIVS.

Sæpe etiam linguam vehemens affectio pulsans
Pectoris in verba haud quaquã meditata resolvit.
M. Nũ profunt quicquã peregrinæ murmura linguæ
P. Ridicula haud dubie, Ceu personata theatri
Actio, quam ficto mimus simulauerit ore.

DOMINICA. XXXVI,

M. Pendemus ne animi, an certa spe vota paramus?

P. I. Spe certa: nobis esto hæc certissima semper
Regula, iustorum surda non negliget aure
Vota Deus, tribuetque illis quodcunque putarit
Vtile, sic paulus fidei procedere puro
Fonte preces scribit, fidei persuasio certa est.

M. Qui titubat, dubioque animi qui fluctuat æstu,
Allequitur nec aliquid precibus? P. Sunt irrita certe
Vota eius, quæ nulla dei promissio fulcit;
At Christus, quicquid patrem credendo petamus,
Se concessurum sacrata voce recipit.

M. Vnde homini quæso manat fiducia tanta
Mancipio sceleris, domino se vt sistere coram
Audeat, ac illum certa spe in vota vocare?

P. Infirmat primum mentes promissio verbi
Occupat, hoc Domini sancit clementia fædus,
Non nostri ratio meriti, promissio postquam
Accepta est animis, tum sanctus anhelitus ipsum
Ad patrem propius recto nos tramite ducit.

At

DE ORATIONE.

At vero horrendum ne mens sibi conscia numen
Esse putet, Christus nobis occurrit Iesus:

Ille genus nostrum, putris modo reptile terræ, *f. nos.*
Conciliat patri dilecti nomine nati.

M. Sunt ne eius solum facienda in nomine vota?

P. Omnino. Quæcunque pijs premissio facta est,

A merito pendet dilectæ munere prolis.

M. Non ergo fastu nimium se tollit inani,

Fidentisque animi est, Christo qui fretus Iesu.

Cælestem votis patrem compellat amicis?

P. Haud penitus: nanque ipsius velut ore precamur

Qui nobis patefecit iter, qui vota parenti

Grata facit, nostroque illi se nomine sistit.

DOMINICA, XXXVII,

³
N Vm præscripta vlla est orâdi formula, vel nos
quod cupidâ venit in mētē deposcere par est?

Mens humana quidē cæcis occlusa tenebris

Quid perat, ignara est, at prava affectio mentis

Frænâda est arctis ne quo deflectat habenis.

Q. Quid faciendū ergo? P. Domino parere mon èti

Conuenit, is certe nobis quodcunque necesse est

Conscius, oblata dextra nos tramite recto

Dirigit, vt solum præeuntis verba sequamur.

Quodnam præscriptum est eius? P. Qui oraculo

Voluerit, haud illi votorū incognitus vsus (sacra

esse

LIBER TERTIVS.

Esse potest; Verum nobis *ut* certa maneret
Formula, vel paucis verborum carmine claudit.
M. Quin effers? P. Illam Christo didicere magistro
Discipuli. Hæc, inquit, vestris sit formula votis.

ORATIO DOMINICA.

ALME parens noster celsi super atria Cæli,
Sanctificata tui Maiestas nominis esto.
Adueniant tandem sperati gaudia Regni:
Utque tibi cæli gaudent parere cohortes,
Sic tua per terras fiat sacrata voluntas.
Da nobis hodie diuturni pabula victus: *alimenta d*
Debita condona nobis, debentibus ipsi
Ex animo cunctis cœni condonare solemus.
Ne nos in cæcas Satanae inducito fraudes;
Sed serua præstans: Regnum sine fine perenne
Est tibi, cuncta potestas, cunctaque gloria; fiat.

M. Ut facile expedias, dic quot comprehendere possis
Articulis. Bis ter: Tantum tres ordine primi.
Ad domini laudem spectant, qui deinde sequuntur
Nostra tandem sese paulatim ad cōmoda flectunt.
M. An quicquam perimus quod nobis utile non sit?
P. Quod Domini laudem spectat, sic omnia versat
Infinita dei bonitas, ad nostra redundat
Commoda: nam quoties sancto celebratur honore
Diuinum nomen, nos eius munere sancti

Reddimur

DEO-RATIONE.

Reddimur, aduentu regni nos læta coronat
Gloria, sed mera nunc nobis obliuia debent
Nostri esse, vt solum Domini spectemus honorem
Ac etiam quamuis illi qui deinde sequuntur
Articuli, nobis prosint, ante omnia laudem
Respiciunt, celsique deus sublimis tonantis.

DOMINICA, XXXVIII.

- N.** AD formam accedo, Cur sese voce parentis
Nominat? Haud dubie cari vox plena fauo-
Intrepido iubet esse animo, & formidine pulsa (ris
Non secus ad patrem caros quam accedere natos,
Fidentesque magis: Si nos ab origine prauī
Consulimus propriæ soboli, Quæ cura parentis
Ætherei, nostros se prouida dedit in vsus?
- M.** Num quod conclusum est supra, vota omnia christi
Initi merito, euinces ex voce parentis?
- P.** Firma quidē ratio est: nec enim nos nomine cēset
Natorū omnipotens, nisi Christi ex corpore mēbra
Simus, & in caros nati coalescimus artus,
- M.** Cur nostrum patrem appellas, quē quisq; vocari
Iure suum? Certe nostrum non conuenit vlli
Priuato duci studio, communia fratrum
Commoda, debemus nostris proponere votis.
- M.** Quid sibi vult quod ais celsi super atria cæli?
- P.** Incōpræhensibilē, atque æternū, ac omnipotentē.

D. j.

LIBER TERTIVS.

M. Quorsū istuc? p. Sursum nostras attollere mentes
Instruimur, ne de Domino carnalia fingant
Somnia, vel nostro metiamur numina capto,
Quin illum cuncti cæli, terreque penates
Observent, Dominūq, humili vereantur honore.

DOMINICA, XXXIX.

56
M. Quid primo petimus? p. Iehouæ laudēq; decusq;
Per cunctas passim mundi splendescere partes.

M. Num capit augmentū, aut decreuit celsa tonātis
Gloria? p. non in se; Verum vt perfectio cuncta
Laudis inest illi, sic omni nube remota
Opramus toti decus illucescere mundo.

M. Quid regni nomen sibi vult? p. Constatē duabus
Partibus agnosco; primum spiramine sacro
Imperat electis: Tum gens male credula, sceptri
Sentit onus, nihil vt fastu prodesse superbo
Numinis inuidæ virtuti obistere discat.

M. Quid petimus regni aduentu? p. incrementa fidelis
Vque gregis, numeroque abctum ditescere donis
Cautus; vtque adsit totum quæ terreat orcum
Iustitia, et gentem perdat sine fine rebellem.

M. Num sunt, hæc, inque dies? p. Quadamtenus illa
Haud fieri ignoro; Verum perfectio regni
Non prius extremo cari quam in limine mundi
Adueniet: celsus iudex sub limetribunal]

Ingressus

DE ORATIONE.

Ingrediens, sibi subiicit terramque polumque,
Atque illi tum cuncta gerent obnoxia morem,
Vt perfecte sit Deus omnis in omnibus vnus.

DOMINICA, XL.

57. *Quo sensu petis vt fiat diuina voluntas?*

P. Nimirum vt totus naturæ pendeat ordo.

A. Domino, atque eius se vltro submittat habenis.

M. Num sentis illi fieri nil posse repugnans?

*P. Non perimus solum vt fiant arcana tonantis
Consilia, & quicquid secum decreuerat olim;
Quin illi dura quicquid ceruice resistit,
Conterat, vt domino nemo parere recuset.*

*M. Num sic orando proprijs affectibus vltro
Cedimus? P. Omnino, nec solum vota rogamus
Irrita sint, quæcunque animis affectio prauis
Suppeditat; verum vt sacro spiramine mentes
Imbuat, vt nostra ex renouato pectore semper
Vota fluant, normæ & pietatis consona fiant.*

M. Quid sibi vult hic cum terras componit olympo?

*P. Non aliud studium est illis, qui calica longæ
Templa colunt, Domini ad nutû noctesque, diesque
Moregæ Cæli gaudent parere phalanges;
Tale ergo per terras studium mortalibus opto,
Vt Domino penitus se quisque addicat, & vltro.*

✻ DOMINICA. XLI.

D, ij.

M. Altera

M. Altera pars sequitur quæ sese ad nostra remittit
Commoda, quid tibi vis panem poscendo diurnum?

P. Non nudum solum victum, & vox panis amictum
Significat, verum vitam quodcunque quietam
Reddidit, & a Domino noster deponit usus.

M. Cur victum petis assiduo sudore parandum?

P. Cura deo grata est, sed quorsum cura, nisi adsit
Gratia perpetuo humano diuina labori?

Nec vero nos pane alimur, sed provida nutrit
Dextra dei, panique suos accommodat usus,

M. Cur nostrum appellas, vel cur deposcimus illum
Si est noster? Summi certe bonitate parentis
Fit noster; Verum nos ista voce monemur,
Vivere contenti nostro, non querere quæ sunt
Alterius, facite aliorum incumbere rebus.

M. Cur hodie panem petis, adiungisque diurnum?

P. Vocibus his geminis frogales esse docemur,

Quod satis est petere, & certo moderamine victum.

M. Num dives, cuius multas industria brumas

Despicit, annonamque in tempora longa reponit,

P. Postulat, inque dies victum? Nec pauperis horti

Agricola, aut cui lauta domi est provisæ supellex,

Ex rebus capiunt fructum, nisi dextra beatis

Omnipotens, vires illis infensior omnes

Eripit, ut vilius est, iterum virtute potenti

Imbuit, ut Dominis prosint, qui munera norunt,

Esse dei, & grato auctorem reuerentur honore.

DOMINICA

DE ORATIONE.

DE DOMINICA. XLII.

34

59
M. Quid nam contingat iam quinta petitio fare?

P. Quid ut clemens nobis dominus, delicta remittat.

M. Nemone tam iustus venia quin indiget ista?

P. Nemo usquā, forma hęc Christo pręscripta magi-

Discipulis, populo est passim mādāta fideli: (Itro

Nec vero sacrum Christi cognovit ouile

Qui venię vocem ignorat. Nam oracula passim

Sacra canunt, Quicunque vno se a crimine mundū

Dixerit, is multis reus est in millibus, ante

Iudicium illius trutina qui examinat æqua:

Sola ergo nobis Domini clementia asylum est.

M. Quonam condonat nobis dic crimina pacto?

P. Sic ut verba sonant voti: nam debita Christus

Nostra vocat; quoniam peccatō debita mortis

Præmia sunt, tetrique manent nos tormina regni,

Quæ Domini nobis bonitas immensa remittit.

M. Num gratis nobis istæc clementia pręstat

Sola dei? P. Certo, nec enim nos soluere quicquid

Pauperies ingrata finit: nos cedere oportet

Porro bonis, veniæque vnam sperare salutem.

M. Quænam hinc utilitas? P. Caros nos esse parenti,

Non secus ac omni si crimine vita careret.

Nec pænæ solum expertes, sed certa manere

Gaudia, cælesti nobis in sede reposita.

D. ij.

m, Verum.

LIBER TERTIVS

M. Verum quod sequitur, nos condonare solere
 Num meriti est instare? Solus nos crimine christus
 Liberat, a merita solus nos morte redemit:
 Verum cum nobis illatz obliuio noxe
 Serpserit, haud dubie cum mansuetudine Christum
 Exprimimus, eius populum nos esse fidelem
 Testamur, firmatque animos ea tessera nostros;
 Sic contra innuitur, summo contendere iure
 Velle Deum, & rigidam nobis exponere litem
 Ex animo offensas ni deponamus inulti.

M. Num sentis quoscunque animi vindicta furentis
 Exagitat, fratrum vt nequeant ignoscere culpæ,
 ætherei prorsum natos non esse parentis?

P. Arbitror: & certe vera est sententia Christi,
 Quæ mensura tua est, eadem te iure manebit.

DOMINICA. XLIII.

Gi

M. Quid porro sequitur? P. Satanæ abducere fraudes
 Vt velit, atque astu mentes seruare maligni;
 Nec vero seiungo istæ: pars vltima primam
 Explicat, & iure optato concluditur vno.

M. Quæ vis illius est? P. Sceleri ne laxet habenas
 Omnipotens, ne de nobis inferna triumphent
 Agmina, neu carnis sese victoria iactet;
 Quin adsit potius nobis, vt vindice dextra
 Protegat, & contra tam seuos muniat hostes.

M. Quinam

DE ORATIONE:

1. Quinam id perficitur? r. Sacri moderamine flatus:

Illius aspicijs freti fidenter in hostem

Irruimus, tergum trepide fugentis auerni

Cædimus, & scelus, & carnem calcamus inermem.

1. An cunctis dux ille opus est? r. Certamina cunctos:

Dura manent, cunctos rugiens more leonis

Circuit horrendus domon, sine viribus vllis

Vtque imbelles pecus; ni nos Deus instruat armis

Ad pugnam, propriaq; manu valcires inermes.

1. Quid tibi significat nomen tentatio? r. Fraudes

Demonis, insidiasque omnes quas necere nobis

Assolet, haud dubie nos illuc prona voluntas

Dirigit, vt nullo flabello accenderit hostis.

1. Cur Domino fraudes tribuis quas perditus illo

Satanas, imis orci sudauerat antris?

1. Vt Dominus populum Satanae ex iure fidelem

Vindicat, & nulla patitur labascere fraude,

Sic quos exodit, non illis abstrahit auram

Cælestem solum, quæ nobis gratia dicta est,

Luminibus captos reddit, ne cernere possint

Rectum iter, inferno reprobos punire tyranno

Tradit, & ad cunctas cæcæ demonis obiiicit artes.

1. Quid sibi vult tãdem quæ adiecta est clausula, & eg

Est tibi, cuncta, potestas, cunctaq; gloria, si it. (nam

Hic iterum instruimur nostris fundamenta votis

In solo quaerenda deo. nec fidere nostris

Viribus: ac veluti primas, si postulat auctor

D. iij.

In precibus

DE LIBER QVARTVS.

In precibus, postrema eius sic clausula laudes
Prædicet, ac sanctum resonet super omnia nomen
M. An nil præterea nobis deprecari fas est
P. Quam quod succinctus formæ præscripserit ordo
P. Non opus est iisdem verbis, nec more precandi
Perpetuo, sed nulla deo est oratio grata
Quæ non huc velut archetypum referatur ad vñ,
Regula nanque pijs hæc est certissima votis.

LIBER QVARTVS
DE SACRAMENTIS PATRICIO
ADAMSONO AUCTORE

DOMINICA XLIIII.

63

M. Tres modo diuini cultus ex ordine partes
Benedixit, nunc quartam auius felicibus addo.
P. Vt nos auctorem, fontem, causamque salutis
Esse deum, non solum ima de pectoris arca
Nouerimus, verum æternæ confessio laudis
Accedat, dominique palam testemur honorem.
M. An nulla hic norma est? P. Certe præconia laudū
Omnia, quæ sancti quondam cecinere prophetæ.
M. An nulla huc Domini concepta petitio tendit?
P. Prima quidem. nam cū sancto vt celebretur honore
Diuinum petimus nomen, Facta omnia laude
prosequimur.

sermō vel assermō
DE SACRAMENTIS.

Prosequimur Iudex si fontes vendicet æquos
Iustitiam affertimus, si crimina nostra remittat
Quam gratum dicat nobis clementia carmen.
Si seruat promissa Deus, seruata fidelem
Pacta docent, veraxque eius constantia laude
Digna sua est. Demum vastus quod contingit orbis
Diuinæ præ se fert passim encomia laudis:
M. Quidnam ex prædictis inferat p. Vitam esse perennem
Nosse Deum viuum, & Christum quem misit Iesum:
Nosse inquit, ut semper merito obseruemus honorem,
Ut seruatores, Dominum, patremque benignum.

64
DOMINICA, XLV.

M. Quisnam aditus recto nos illuc tramire sinit?
P. Hac fini, nobis sacri mysteria verbi
Tradidit omnipotens, hæc certe ianua vera est,
Limina quæ Cæli nobis augusta patefcunt.
Nec vero obscurum est verbum, spiramine sacro
Imbuti, paucis vates clausere libellis.
M. Qui verbo vtendus est, Ut fructum carpere possis?
P. Debemus primum amplecti ceu cælica magni
Dona dei, tum nos humiles submittere mentes;
Conuenit, & pectus sacrata ardescere flamma:
Postremo pepitius nostris infixæ medullis
Vox Domini vitæ fructus producat amænos.
M. Hæccine sunt nostri ingenij? P. nullatenus inquam
Sed

GLIBEK QVARTVS

Sed Deus in nobis sacro spiramine complet.

M. Num nostrū est aures doctrinæ aduertere sacra
Assiduo, & legis sacratum euoluere corpus?

P. Omaino, seu nos priuati tegmine muri
Claudimur, imprimis cum Christi ecclesia in vnū
Cogitur, vt verbi cælestes imbibat haustus.

M. Non satis est ergo si quem meditatio pascat
Grata domi, sacros cætus celebrare necesse est.

P. Omnino, si libertate ecclesia Christi
Gaudeat, aut crudus nos non deterreat hostis.
M. Quæ ratio est? P. Christo nobis parere monenti
Conuenit, vt cætum populus reuerenter in vnum
Se siliat, verbique simul mysteria discat:
Sic etenim crescit sacrati gloria templi,
Puraque cælestis retinemus dogmata verbi.

M. Ergone pastorum nobis opus esse labore
Atque ministerio sentis? P. Vel maxime, ab ore
Veriloquo illorum nobis pendere necesse est:
nam qui despicit hos, Christum contemnit Iesum
Pastorum caput, & sacro seiunctus ouili est.

M. Num satis est semel hanc doctrinā hausisse salutis?
P. Non recte est cepisse satis: nos pergere porro
Conuenit, & Christi nunquam tædere magistri.
Pono illum fidis munus mandasse ministris
Nouimus, vtque suo cunctas in nomine gentes
Instituant, subestque vices doctrina magistri.

DOMINICA XLVI.

M. An

DE SACRAMENTIS.

Q. M. An solo verbi Dominus se dogmate monstrat?

P. Sacramenta pio coniunxit mystica verbo.

M. Quid sacramentum est? **P.** Divinæ externæ fauoris

Indiciæ appello, verbum nunc molliit vñsus,

Vñsibili signo quæ spiritualia adumbrant.

Munera, & obliquant nostræ pro nissa salutis.

M. Atque hæc sunt flatus partes, nos reddere certos

Ante Deum, & solida spe confirmare salutem.

P. Agnosco. Verum magno hæc discrimine distanti

Solus enim Dominus sacro torpentina flatu.

Corda movet, cæcæque hominū illucescere menti

Est eius solius opus, firmare salutem

Non alius poterit, dubio ne fluctuet æstu:

Sacramenta autem quid sunt nisi inania tantum

Symbola, ni Christus vires accommodet auctor,

Ac instrumenta hæc ad sacros applicet vñsus.

M. Cur ergo instituit Dominus? **P.** Quo fulcra mane-

Infirmæ nobis fidei, si terrea abesset (rent

Congeries, Qualesue animi cælestibus essent,

Vana rudimenta hæc fierent: nunc corpore pressi

Talibus omnino, mentem ad sublimia fulcris

Tollimus, & Cæli dotes comprehendimus altas.

Atque adeo est, Domini quasi persentiscere fædus

Vñtile, quo melior mentes fiducia firmet.

PS DOMINICA. XLVII.

M. Cum

C V M Sacramenta in nostros prouiderit vlt
 Hoc exercitium num prætermittere fas est?

P. Non equidem: nam qui fastu contemnit inani
 Auctorem spernit Christum, veniæque recusat
 Spem stolidus, sacrique extinguit flaminis ignes.

M. Quomodo nos animi reddunt mysteria certos
 Quæ sumunt etiam prauī communiter omnes?

P. Quamuis gens expertis fidei sibi symbola reddat.
 Irrita, & oblatæ spernat promissa salutis,
 At qui participat verè, Christumque requirit
 In sacramentis, vis effectusque sequuntur.

M. Quomodo in his Christus nobis quærèdus Iesus?

P. Visibili primum mentes defigere signo
 Non paritur, quasi vis illic occulta lateret,
 Clausæ in externis esset virtus elementis:
 Sant fulera hæc tantum fidei, quibus aduolet alis
 Ad Christum, viuoque eius de gurgite libet
 Fontis inexhausti laticem, lymphasque salutis.

M. Sacramentorum verus si postulat usus?
 Rite fidem, Cur hæc fidei munimina dicis?

P. Non satis est primum fidei contingere limen,
 Pergendum est porro, fidei incrementa petenda
 Ex sacramentis. Diuus signacula Paulus *Sanctus*
 Illa vocat, nostræ firman quia pacta salutis.

M. Hocce diuinis prorsum est diffidere pactis 68

Externi nobis fulcimina quærere signi?

P. Infirme est, fateor fidei, perfectio verum

non hom

DE SACRAMENTIS.

Non hominū cuiquam mortali in corpore cōstat,
Corruptæ insedit sic diffidentia carni.

At nos his contra fulti contendimus armis,
Inque fide semper passu procedimus aucto.

DE DOMINICA. XLVIII.

u. Quot sacramenta in credenti ecclesia habemus?

P. Omnino duo, quæ cunctis communia Christus
Instituit, Baptisma inquam, sacramque synaxin.

u. Quid simile est illis. quonam discrimine distant?

P. Baptismo Christi nobis referatur ouile

Occlusum prius, extorres admittimur albo
Seruorum, atq; manu propria in penetralia ducit;
At nobis postquam sacrata in tecta recepit
Suppeditat victum assiduo, quem mystica cæna
Exhibet, æternæ præbens pia pabula vitæ.

u. Verum hæc ut pateant melius, Baptisma seorsum
Aggrediar. Quidnam sibi vult Baptisma? r. Duabus

Partibus id constat. nanque & peccata remitti
Nosque iterum sancto nasci spiramine signat,
Nec vero caret hoc causa: nam ut corpore sordes
Eluimur cunctas munda porgamine lymphæ,
Sic animi est veluti quædam quoque lotio, Christi
Sanguine, quæ veniæ peccatum obliterat amne.

DE DOMINICA. XLIX.

u. Qu

69 LIBER. QVARTVS.

M. Quo pacto similis lymphæ est iterum genitura?

P. Quod caput immerfum tegitur stillantibus vndis

Id sceleris prorsum labi nos esse sepultos

Significat: verum subito quum se exerit vndis

Forma nouæ vitæ est: Certe hic quæ diximus ortus

Partibus his constat, tota vt corruptio cesset

Mortua, & integræ carpamus gaudia vitæ.

M. Num nostras purgat mentes resperio lymphæ?

P. nequaquam: solo Christi perfusa cruore

Pectora, deponunt maculam, resperio stat us

Est munus, nobis illud Baptisma figurat.

M. An nihil in lymphæ nisi vis externa figuræ est?

P. Effectus certe sequitur; promissa fidelis

Irrita non sinit esse Deus, peccata remittit

protinus, & recto moderatur tramite vitam:

nam quamuis sibi non fidi mysteria reddant

Irrita, credenti rectus sentiscitur vsus.

M. Vndè nouus nobis partus? P. Quia mortuus olim,

Ipse resurrexit Christus, mors eius Adamum

Affixitque crucei veterem, clausitque sepulcro:

Quod vero vitæ nouitas non ficta sequatur,

Id nobis tribuit rediuiui gratia Christi.

70 M. Quinam hæc cōtingūt? P. Christi vestimur amictu

Et sacrum induimus flamen. nisi corde prophano

Oblatum signo Domini aspernemur amorem.

M. Quid superest ergo baptismo vt rite fruamur?

P. In veraque fide, resipiscendique recumbit

Toto

DE SACRAMENTIS.

Toto animi studio, rectus Baptismatis usus.
Primum, certa animos firmat fiducia Christi
Sanguine, ne scelerum infirmos perterreat horrores.
Tum sacrum flamen vitæ moderatur habenas,
Et fidei educit gratos è palmitibus fructus,

DOMINICA. L,

Q. Vm res sic habeat, cur lymphis parua lausmus
Pignora? cur teneris infantes tingimus annis?

P. Non opus est semper præeat fiducia præsens,
Et resipiscendi studium Baptisma; sed illa
Rite petuntur ab his qui sunt ætate capaces:
At pueris postquam veniens adoleuerit ætas,
Baptismi vim nosse sui satis esse putamus.

M. An nihil hic esse absurdi ratione probabis?

P. In promptu ratio est: nam circumcisio signum
Fæderis antiqui fuerat, quod protinus omnes
Infantes primis Domino sacrauerat annis
Quid? quod diuinus Paulus fidei esse sigillum
Patribus affirmat veteris sub tegmine legis?

M. Estne eadem ratio? **P.** Certe, promissio facta 71

Israëli olim, nunc Christi munere toto
Orbe valet. mundi; plagas complectitur omnes

M. Par ne igitur signi est usus? **C.** Conclusio certa est:
Sic texto. populo quondam promissio facta
Israëlitico, nunc Christi munere nobis

Auctior

LIBER QVARTVS.

Auctior est. Verum, soboli ni signa paterent,
 Esset conditio renouato sœdere peior
 Et Christi aduentus minuisset dona salutis.
 Atque equidem non parua animos fiducia fulcis
 Cum nostros illi infantes curæ esse videmus.

M. Sic populi hebræi, sentis, infantibus olim
 Corporis impresso testatum stigmatæ sœdus,
 æquū igitur Christo exhibito quoq; pignora nos-
 Diuini externum sentiscere pignus amoris. (tra

P. Sic prorsus, nam cum Baptismi munia certum est
 Vimque eius teneros communem infantibus esse,
 Iniusta est certe externi priuatio signi.

M. Cur ergo teneros sacro libamine natos
 Tingimus? P. Hæredes eius testemur vt esse
 Quem nobis Domini bonitas promissit amoris;
 Vique ipsi, matura olim quum venerit ætas
 Percipiant, promantque sui Baptismatis, vsum.

DOMINICA. LI.

72 M. Nunc superest nobis sacram tractare synaxin,
 Quidnā significet? P. Christi nos corpore pasci, ac
 Sanguine, vt illorum nostras communio mentes
 Educet in vitæ spem, solamenque beatæ.

M. Cur panis corpus signat vinumque cruorem?

P. Quod panis carni confert, è corpore Christi
 Mens capit, æternæ nimirum pabula vitæ.

Ac velut

Edm. Hall

DE SACRAMENTIS.

Ac veluti nobis grati vis lata lyei

Corde sonet, pectusque hilari libamine firmat:

Sic animis quoties virtus sublapsa resurgit

Effuso vires Christi de sanguine manant.

M. Num sentis vere nos corporis, atque cruoris

Participes fieri? p. Nil quicquam certius illo est.

Nam cum de Christo nostræ spes tota salutis

Pendeat, ac eius nobis accepta feratur

Iusticia, integrum mentes apprehendere Christum

Est opus, ut solidæ carparamus pabula vitæ.

M. Sed nunquid Christus nobis est munere mortis

Traditus? p. Haud dubie, sed, quorsum passio, pdest

Ni fructum latebris animi sentenscimus imis?

M. Num fidei hoc tribuis? p. Non solū quatenus eius

Credimus in mortem, & rediuiui munera Christi

Speramus nobis vitam allatura perennem:

In nobis habitat Christus, nos membra subimus,

Ille caput, firmaque sibi compagine iungit

Quoscunque æternæ dignatur munere vitæ.

DOMINICA, LII

M. Num solū extremæ hoc prestat cōmunio cænæ?

p. Non equidem, certe sacrati concio verbi

Nos Christo adiungit, nos ossa ex ossibus eius

Reddit, & in carnem vere coalescimus vnā

Quin vitæ sese, verbi hoc fit munere, panem

E. J.

Nomina

LIBER QVARTVS

Nominat, ac Cælo dicit venisse supino.

Atque alibi, fidos secum coalescere in vnum;

Æthereo veluti coniungitur ipse parenti.

M. Num quid præterea Cænz communicat vsum?

P. Baptismo, Christi, fateor, vestimur amictu.

Vox euangelii nos vno corpore iungit.

Verum hæc vberius sacræ communio Cænz,

Exhibet, ante oculos mortis mysteria pandens.

M. Dic ergo in sacro quid pignore panis habemus?

P. Vt Christi æterno semel est oblata parenti

Victima, sic eius nobis communicat esum,

Vt credenti parva reconciliatio prosit.

M. Quid vero in vini paterat? P. Demonstrat Iesum

Crimine pro nostro largum fuisse cruorem.

Potandum nobis, fructum vt sentire queamus.

74 M. Hinc facile apparet sacræ mysteria Cænz
nos veluti dextra, ad Christi deducere mortem.

P. Omnino, siquidem sola hæc æterna saluti

Victima suffecit nostræ, nihil amplius ergo

Nunc superest, tanto nisi dono vt rite fruamur.

M. Num Christum fas in Cæna est offerre parenti?

P. Non ita: perpetuo Christus se iure sacerdos,

Obtulit, haud alias iterum mectandus ad aras.

Ille suæ nobis esum tantummodo carnis

Imperat, atque fide sacrum potare cruorem.

DOMINICA. LIII,

cur

DE SACRAMENTIS.

CVR duo signa exhibet? **R.** Certe sic mētibus
cōsuluit, panēq; simpl vinūq; ministrat (egris
Vt plenam a Christo norint sperare salutem.

M. Num calicis cūctos spectat communiter vsus?

R. Haud dubie, Christus proprio sic imperat ore,
Cuius mandatis scelus est inhumane reniti.

M. Num Cēna istarum rerum est umbratile signum;
An verē nobis pręstat quodcunque figurat?

R. Non vana verax nos Christus imagine ludit;
Vimque adhibet signis, nosque eius corpore vero
Vescimur, & sacri potamus sanguinis vndam.

M. Qui fieri hoc poterit, Christus quū calice paris
Regna colat, longe peregrinis dissita terris?

R. Hęc sacri vis est status, quam nulla capedo
Separat, vt spatio iungat distantia longo.

M. Non ergo Christi sentis sub pane latere
Corpus, nec vium calicem pręferre cruorem?

R. Non equidē; sursum nostras attollere mentes
Conuenit in Cēlos; vbi Christus regnat Iesus,
Vnde etiam adueniet iudex æquissimus olim:
Nōs illuc ferimur fidei pernicibus alis.

R. Et Christi haurimus sudantem vulnere costam.

M. Sic sentis, binas Cēnę mysteria partes
Amplecti: primam externo constare elemento,
Panc inquam & vino: celestis gratia, pars est
Altera, & oblatis nobis pia munera Christi?

R. Certa adfers; Quin & nobis hoc pignore constat

R. ij.

Expectaturū

LIB. IV. QUARTVS

Experrectum tandem de pulvere corpus,

76 Quatenus eternę percepta est arra salutis. D. L.

M. Quisnam germanus Cęnz pręscribitur vsus?

P. Diuinus monstrat Paulus: tentetque proberque

Quisque inquit sese, Cęnz qui pabula sacra

Expetit, ac epulis vult digne accumbere tantis.

76 M. Quinam id constabit? P. Si nos viuacia Christi

Membra sumus, fidei primum tentanda latentis

Vis est, num tota ad Christum fiducia tendat.

Tum, num pęniteat scelerum, venięque parata

Spes animo fixa est: cari postrema propinqui

Pars etiam inuidię expertem depolcit amorem.

M. An perfecta fides, & par dilectio nobis

Poscitur? P. Integram certe, suoque carentem.

Quęrimus; at longe nostras perfectio vires

Exuperat; nec eam Cęnz depolulat vsus:

Quinetiam incassum Christus mysteria Cęnz

Instituit, si quem perfectio tanta bearet.

M. Non ergo a sacro Cęnz depellimur vsu

Imperfecto animi vitio? P. Nam mentibus egris

Subsidium est, sulcitque pio medicamine vires.

M. Non alios seruire putas mysteria in vsus?

P. Sunt equidem externi nobis insignia cultus,

Queis soli nomen Christo tribuisse m gistro

Testamur, fidosque orbis contemnere diuos.

77 M. Quo tandę numero est, hęc qui mysteria temnit?

M. Non ego chrisicolum credo, sacraue dicatum

militię.

DE SACRAMENTIS.

Militiz, qui sacramento astringere sese
Nolit, & egregijs fidei vestiriis armis:
Exactorandus certe est, qui signa negabit
Sacra sequi, atque pio clam sese surripit albo.

M. Num toto semel hæc sumpsisse in tempore vitæ
Sufficiet? P. Semel imbutum suffecerit vadis,
Nec fas est iterum sacro Baptismate tingi.
At sacræ non hoc poscunt mysteria Cænæ.

M. Quæ ratio est? P. Aditus nobis Baptismate Christo
panditur, inque eius tincti censetur ouili:
At semel admissis, diuturni pabula victus
Suppeditat, crebroque suis alimenta ministrat.

DOMINICA, LV.

M. Quisnam ille est fidis qui sacramenta ministrat? 78

P. Cui mandata palam est sacri prouincia verbi:

Nanque hæc continua secum compage coherent.

Hæcine scriptura nobis testante probabis?

P. In promptu est. Proprius Christus sic imperat ore.

Ite, salutifera hæc toti præconia mundo

Pandite, credentes quicunque aduerterit aures,

Et sacri tinctus fuerit libamine fontis,

Saluus erit: quid quod postremæ munere Cænæ

Defunctus, sua nos memores vestigia mandat

Pope sequi: Ast illic Christus se rite ministrum

Præbuit, & caris Cænam diuisit amicis.

E. iij.

M. Num

LIBER QVARTVS

M. Num qui sacra pii pastores symbola tractant
Non habito quosuis delectu admittere fas est?

P. Infantes quoniam solos Baptismatis vada
Tingimus, haud vllum fas est secludere lymphis.
At sacram caueat pastoris cura synaxin
Polluat, aut eundis prostent mysteria Cœnæ,
Quos praua impietas Christi secluserit albo.

79. M. Atqui ipse in Cœna non dedignatus ludam est?

P. Vt verum fatear, tamen haud eruperat eius
Impietas, Christus tectum quod corde latebat
Consciis, At reliqui nil cognouere ministri.

M. Quoniam igitur numero est nobis simulator habet

P. Non est arcendus Cœna dum tecta patefcant (dus
Impietas, verum sacros ne illudero cœtus
Pergat, poscendus Deus est vt detrahat ori
Personam, scelus vt toti se proferat orbi.

M. Quid si ipsi tandem sit non ignota ministro
Impietas, quid si monitus rescierit ante?

P. Non equidem satis est, certe res festibus ista
Indiget, & sacri iusto moderamine cœtus.

M. Sancta igitur Christi num debent ordine certo
Templa regi? P. Quidni. Totius nomine cœtus
Insignes pietate viri censoria fumant
Munera, ne sceleris quoquam contagio serpat.
His procul a sacris epulis arcere prophanos
Debent, Christicolæ inter qui noxia gignunt
Scandala, & irritant supremi numinis iras.

FINIS.

P.R.E.

PRECATIONES

QUASDAM DOCTE ET

PIE, A GVLIELMO

RYMDEO

Ludimagistro Partheni oraratas,

in iuuentutis gratiam,

subiunximus.

PRECATIO MATVTINA.

SVMME parens orbem lato qui lumine lustras,

Omnia conseruas, dirigis, atque foues.

En meritis agimus grates tibi pectore ab imo

Nocte quod hac nobis sit data tuta quies.

Ista luce etiam sacro nos numine serua,

Mens nobis sano corpore sana fiet.

Litterulis animum, corpus quoque moribus orna

Vt simus tandem victima grata tibi.

Vox te nostra canat, mens amplectetur & vnum;

Sit tibi deuictis hostibus omnis honor.

Amen

ALIA PROSA.

EDOMINE Deus noster qui fons es omnis

sapientie & boni, tibi pro maximis tuis in nos colla-

tis beneficiis, maximeque quod nos huius noctis

transactæ silentio conseruasti, atque huius læti salus

& incolumes reddidisti gratias agimus in mortale

E illi

Te ab

tales. Te ab inuicem cordis nostri radicibus obsecramus,
vt hic dies nobis lætis auspitijs inear, lætioribus pro-
cedat, atque lætissimis exeat. Omnem ex animis tor-
porem, socordiam & petulantiam discute: nosque ad
bonarum literarum ac morum acquisitionem forma,
finge, & compone. Moderatorem in nostri gratiam
serua ac instrue. Ad laborem & studium nos anima,
atque laboris fructum vberem exhibe, quo tandem
gloriæ tuæ propagandæ & reip. exornandæ serui-
amus. Denique sic omnes vitæ nostræ actiones spi-
ritus tui ope moderare, vt nihil in nobis tuæ quod
voluntati repugnet, appareat. Fœlices fœliciter vi-
tam hanc caducam obeamus, & tandem tecum per
Christum immortalitatis beneficio donati læti viua-
mus. Hæc & alia quæ nobis vtilitati fore prospicis
hæc orationis forma quam nos edocuit Christus cõ-
plectimur, dicentes.

¶ *Ag* Pater noster qui es in Cœlis. &c.

**PRÆCATIO PRO VITÆ RATI-
one iucunda & moderanda.**

¶ *ME* dubium quid agam facit immatura iuuentus,

Vinendi mihi tu delige Christe modum.

Mundi spumosos inter rege carbasæ fluctus,

Contingat portum quo mea vita piùm.

Sit mihi, nẽ mouear, fors constans firmaque vita

Subque tuis alis ipsa quiescat ouans.

Da facilem

Da facilem victum, mundi inconcussa procellis
Mena contenta suis non aliena petat,
Legis luxque tuæ vitæ moderetur habenas:
Neut mihi noceant horrida monstra stygis.
Arx mea tu præstans in qua mea membra quiete
Componam, mihi tu spes rata, vita, salus.

GRATIARVM ACTIO

Ante Prandium.

28 A te summe parens animantium lumina pendent,
Sperant & pastum tempore cuncta suo.
Annuis, & patrio benedicens ore ministras
Queis vitam foueant pabula larga satis.
Nos simul & tuæ dona, quibus pascemur iniqui,
Digneris dextra sanctificare Deus.

A PRANDIO.

29 ES qui summe Deus, Rex seruantissime recti,
Solutis alis, vegetas quique creata pater.
Postquam nunc saturata tuis sunt corpora donis,
Estque tuo iussu languida pulsa fames:
Ora, manusque ambas, & corda canentia laudem
Pro meritis grates pandimus ecce tibi.
Ios ut alis, nobis sic parce rebellibus, omnes
Aut alimur stygio præda futura duci.
Vet, alar, vegetet nostras tua gratia mentes
Ut pereant verbi non patiare fame.

Gurgite

ergite nos scelerum quamuis immergimur atro
Audi quas humiliter fundimus ore preces.

✠ Pater noster qui es in Cælis &c.

Rex sapiens, æterne Deus, genitorque benigne,
Sit tibi perpetuo gloria, laus, & honor.

Amen.

PRECATIO VESPERTINA QVA
ET HYMNVS CHRISTE QVILVX
es, &c. Carmine redditur sap.

† QVI sedes cælo solio supremus
Mi parens, audi pia supplicantum
Vota, constanti tibi corde soli
Fidimus omnes.

Hoc die victum facilem dedisti.
Tutus es dextra miseros Potenti,
Nosque virtutis niueo fouebas
Lacte benignus.

Gratias summas agimus sonora
Voce, sed dignas quoniam rependec
Nullus, eni semper tibi nos habemus
Pectore grates.

Iam diem pellunt venientis vmbre
Noctis, inuoluunt tenebrisque terras
Plurimo fracti repetunt quietem.

Membra labore,

Christe qui

Chryste qui lux es radiosa mundo,
Discutis cæcas scelerum tenebras,
Quæ præces clara gradiuntur omnes
Luce beati.

Fidimus toto tibi corde soli,
Ore te solum querulo precamur,
Hæc ut à cunctis tuearis atra
Nocte periclis.

Nostre sit tecum quies silenti.
Nocte. languentes apor haud profundus
Obruat, sævus neq; nos inermes
Auferat hostis. ✕

Carnis infirmæ faciles habenas
Ille ne flectat, sceleris labe
Polluat, pœnas tibi quo perosa
Pendere possit.

Dulcis ocludat tenexis ocellos
Somnus, at semper tua iussa sacra
Cor vigilans, tibi seruientes
Dextera seruet.

Excuba nostram Deus in salutem:
Vis tuæ dextræ reprimat malorum
Impios ausus: rege nos sacratio
Sanguine partos.

Mitis o rector memor esto nostri
Obsident circum mala quos æcerba,
Quosque languentes hebetant caducti
Corporis artus.

Salus

Solus es custos animæ fidelis:
Firma tu rupes vbi se reclinet
Subter alarum requiescat vmbra

Læta tuarum.

Rex tuæ fortis populum tuere:

Affluat cunctis opibus beatus:

Erret à legum duce te tuarum

Tramite nunquam.

Gloria eterno celebris parenti,

Illius nato Domino piorum,

Pneumati & sacro velut ante secla,

Nunc & in æuum.

Amen.

HENRICO STE

PHANO AVCTORE.

¶ Seruator, nosterque parens, iam nocte peracta
Fæc iubar exortum cernamus amabile solis.
Fæcque diem totum tibi grata loquamur, agamus,
Nec nisi grata tibi voluamus pectore nostro.
Quinetiam vt radijs solaribus omnia lustras,
Corporibus nostris, animas sic lampade dis
Spiritus ille tuus collustret, luminis author:
Mentis vt ante oculos semper tua gloria nostra
Versetur, mandata tua & tua sancta voluntas
Nostra regat, ubicunque erimus, vestigia semper.

GRA

GRATIARVM ACTIO

ante Cibum.

C Vnctorū, Altipotens, qui fons & origo honorū
Huic nostrę dignare Deus benedicere mensę:
Vt quę largiris nobis nunc fercula, pura
Sumanturque manu, puro comedantur & ore,
Ne scede nimio potūq; cibo grauatōs
Interea alterius subeant obliuīs panis,
Illius quam animę vitam dat habere beatam.

¶ ALIA.

Q Væcunq; in terra, pontoue vel aere viuunt;
Cūcta tuā aspectū Domine esurientia dextram
Nam te hanc pendente: cibo satiantur abunde.
Ad te ergo authorem vitę clamamus & ipsi.
Nos pater exaudi, atque animam cum corpore pascē

GRATIARVM ACTIO

post Cibum

Omnipotens æterne Deus, Rex maxime regum,
Cuius larga manus corpus satiauit abundo,
Ingentes agimus tibi toto pectore grates.
Sed nostras etiam (quarum sit maxima cura)
Spiritu alas animas, & ab imo labe repurges.
Vt pręptę atq; alacres post hac tuā iussa capeſſant.

PRECATIO NOCTVRNA

Cubitum cunctibus.

Rex

R E X regum, qui das noctis mortalibus umbram,
 Quæ finem curis finemque laboribus affert:
 Corporeæ moli talem indulgeto quiescent,
 Quæ meminisse tui non pellat peccata nostro.
 Ve mens tranquilla in tranquillo corpore degat,
 Nec mala eam subeant insomnia, terrificentque,
 Et sicut noctis caligine cuncta teguntur,
 Sic peccata tegat tua commiseratio nostra.
FINIS.

Hymnus Sabbaticus.

Proles parvulus optimi,	Stundi Redemptor unice
Regis patris maxima,	Solæque matris, quæ formis
De Lucæ armis vera lux,	Exuvie nostris multib;
Evangelij de Deo Dens:	Infus superne, Cumina
En uide reposit, jam nitet	Splendore verbi & spiritus
Antro sancti sabbathi,	Errores umbra descendit
Quod hic puer sacris uir	Reformis pectus molitur
Cultibus dilectis	Calore amoris vividat
Quis, solum jam purpurat	Humore parva noxia
Calidius, uir splendida,	Facti transigam hunc die
Sed fufcent ignora uir	Sancte, abdicatis Lulæ
Cariga nostra pectora,	Negotijsq; seculi,
Et in bilis erroribus	Fiat te colam & inhære,
Alquis (ah) labasit	In ueritate & spiritu,
Obiuta.	Congratulantes Numen
	Indefinenter Laudibus.

Sep 14. St. Dñi. 1639.

Trin-ūnus & Unilv-nus Deūs

Rythmi de sacro-sanctā

Trinitate.

Alpha, & Omega Deūs,
Eli, Eli, Deūs meus,
Cujus virtus, totum posse,
Cujus sensus, totum nosse;
Cujus esse, summū bonum,
Cujus opus, quicquid bonum;
Super cuncta, subter cuncta,
Extra cuncta, intra cuncta;
Subter cuncta, nec substratus,
Super cuncta, nec elatus,
Intra cuncta, nec inclusus,
Extra cuncta, nec exclusus;
Super totus praesidendo,
Subter totus sustinendo,
Extra totus complectendo,
Intra totus in complendo;
Intra usquam coartatus,
Extra usquam dilatatus,
Subter nullo fatigatus,
Super nullo sustentatus;
Mundum movens non movearis,
Locum tenens non tenearis,
Tempus mutans non mutaris,
Vaga firmans non vagaris;
Vis externa, vel necesse
Non alternat hunc esse.
Hec nostrum, cras, & pridem,
Semper tibi nunc, & idem:

Tuum, Deus, hodiecum,
Indivisum sempiternum.
In hoc totum praevidisti,
Totum simul perfecisti,
Ad exemplar summe mentis,
Formam praestans elementis.
2. Hil. 7. Nate, Patri coequalis,
Patri consubstantialis,
Patris splendor & figura,
Factor factus coaeterna.
Carnem nostram induisti,
Carnem nostram suscepisti,
Sempiternus, temporalis,
Mortuus, immortalis,
Vetus homo, vetus Deus,
Impermixtus homo Deus,
Non confusus hic in carnem,
Nec minutus propter carnem,
Hic assumptus est in Deum,
Nec consumptus propter Deum,
Patri compar Deitate,
Minor carnis veritate,
Deus Pater, tamen Dei,
Virgo mater, sed & Dei;
In tam nova ligatura,
Sic stat utraq; natura,
Ut conservet quicquid erat,
Facta quiddam quod non erat.
Iste noster Mediator,
Iste noster Legislator,
Circumcissus, baptizatus,
Crucifixus, inhumatus,

Obdormivit, & descendit;
Resurrexit, & ascendit;
Sic ad caelos elevatus,
Indicabit iudicatus.

Spiritus Pater actus increatus,
unus Neq; factus, neq; natus;
Patri consors, gemitvq;
Sic procedit ab utroq;
Ne sit minor potestate,
Vel discretus qualitate,
Quantum illi, tantus iste,
Qualis illi, talis iste,
Ex quo illi, ex tunc iste,
Quantum illi, tantum iste.
Pater alter, sed gignendo;
Natus alter, sed nascendo:
Flamen ab his procedendo,
Tres in unum subsistendo.
Quisq; trium plenus Deus,
Non tam Div, quam sunt Deus;
In hoc Deo, Deo vero,
Tres & unum assero;
Sans infra unitatem,
Et personis trinitatem.
In personis nulla prior
Nulla major, nulla minor,
Unaqueq; semper ipsa,
Sic est constans atq; fixa,
Ut nec in se varietur,
Nec in ullam transmutetur. & vide
Haec est fides orthodoxa; post.
Non hic error, sive noxa,
Sicut dico, sic et credo,
Nec in pravam partem cedo.

Inde veni, bone SENS,
Ne desperem, quamvis vens.
SENS mortis non despero,
Sed in morte vitam quero.
Quo te placeam, nil privando,
Nisi fidem, quam defendo;
Fidem vides: hac imploro,
Leva fascem, quo Laboro,
Ex hoc sacrum cataplasma,
Convalescat agrum plasma.

Hildebertus Ep^{us} Turonensis
cunctis fl. S^{an}cti n^{ost}ri
cecinit.

Doctrina de SSa Trinitate
his etiam prius ecclesie
rythmis non inelegantibus
consignatur.

Profitentes Unitatem
veneremur Trinitatem
Tibi reverentia

Tres personae afferentes
Personali differentes
At se differentia.

Sive duas tres vel tria
Simplex tamen est substantia
Non triplex essentia.

Pater, proles, sacrum Flamen,
Sens unus; sed hi tamen
Habent quaedam propria.

Una virtus, Unū Numen,
Unus splendor, Unū Lūmen
Hoc una quod alia.
Siquē loqui de personis
Vim transcendit rationis
Excedit ingenia.

Jehovah Deus noster; Jehovah unus
est Deus.

X Hic est Ille quem adoro,
Cujus Numen sic honoro,
Ut Twin-unus mihi Deus,
Nec fin in aeterno reus.

31. The world is no
place for a
man who is not
a man of the world.

[illegible]

Handwritten text on a piece of parchment or aged paper, featuring several lines of script and large, stylized initials. The text is written in a cursive, historical style, likely from the 15th or 16th century. The parchment is heavily stained and discolored, with significant wear and tear along the edges. The text is arranged in several lines, with some lines being more prominent than others. The large initials are particularly notable, appearing to be 'M' and 'N' in various forms. The overall appearance is that of an old, weathered document.

